

Davor Krsnik

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

dkrsnik@ffzg.hr

O rezultativnoj konstrukciji s predikatnim instrumentalom u hrvatskome jeziku

U radu se opisuje konstrukcija u kojoj se rezultativni sekundarni predikati izriču instrumentalom. Preispituju se tri polazišta. Prvo polazište objašnjava da je rezultativni instrumental značenjska kategorija predikatnog instrumentala koji se sintaktički dijeli se na komplementarni i adjunktni. Pokazuje se da suznačni glagoli s rezultativnim predikatnim komplementima motiviraju analogijsko preslikavanje rezultativne konstrukcije na samoznačne glagole stvarajući primjere adjunktnog rezultativnog instrumentala. Drugo polazište objašnjava da su rezultativni sekundarni predikati u hrvatskome jeziku vidski neutralni. To polazište kontrira gledištu koje kaže da gramatikalizirani glagolski vid potiskuje rezultativnost na sintaktičkoj razini. Treće polazište objašnjava da iz vidске neutralnosti rezultativa u hrvatskome jeziku proizlaze barem dva obilježja po kojima je hrvatska varijanta rezultativne konstrukcije tipološki osobita – istaknuta stupnjevitost pridjevskih tipova u funkciji rezultativa te inkrementalnost procesa pretvorbe ili promjene stanja referenta. Navedena polazišta preispituju se kolostrukcijskom analizom korpusne građe te modelom integracije glagolâ i konstrukcijâ koji je ponudila Goldberg (1995).

1. Uvod

Himmelman i Schultze–Berndt (2004: 59) bilježe da su sekundarni predikati konstrukcije u kojima se pojavljuju dva predikatna elementa koji *ne čine* složeni predikat. Definicija se vodi pretpostavkom da su složeni predikati takve konstrukcije u kojima dva predikatna elementa imaju vrijednost jedne sintaktičke jedinice, odnosno dva predikatna elementa imaju vrijednost jedinstvenog predikata. Presudno je da su konstrukcije sa složenim predikatima jednorečenične sintaktičke strukture (Butt 2010: 49), dočim se konstrukcije sa sekundarnim predikatima mogu raščlaniti na dvije odjelite surečenice, usp. (1a–b).

- (1) a. *Oni sami mogu odlučiti što ih čini sretnima (...)*. (effect.hr, hrWaC)
b. *Svaki uspjeh (...) djeteta ispunjava roditelje sretnima (...)*. (vecernji.hr, hrWaC)

Glagol *činiti* u (1a) s predikatnim imenom *sretnima* nalazi se u drugačijem tipu odnosa nego glagol *ispunjavati* u (1b). Predikatno ime *sretnima* dolazi u funkciji dopune ili komplementa glagola *činiti*. Bez njega se glagol *činiti* ne može ostvariti kao predikat. Njegovim ispuštanjem rečenica ostaje krnja, usp. **Oni sami mogu odlučiti što ih čini*. S druge strane predikatno ime *sretnima* u (1b) ostvaruje se kao dodatak ili adjunkt glagola *ispunjavati*. Ne uvjetuje njegovu predikatnost, što pretpostavlja da se može odvojiti od njega, usp. *Svaki uspjeh djeteta ispunjava roditelje*, i biti predikat odjelite surečenice, usp. *Roditelji su sretni* [zbog uspjeha djeteta].¹

Dakle, predikatna imena s glagolima se mogu naći u dvama tipovima sintaktičkih odnosa. U odnosu komplementacije i odnosu adjunkcije. Uvriježeno je glagole s kojima su predikatna u odnosu komplementacije nazivati *semikopulativnim glagolima*. Silić i Pranjaković (2005: 290) bilježe da su to glagoli koji označuju da se određen sadržaj pripisuje subjektu ili objektu, ali im je potrebno predikatno ime da bi se odredilo o kakvom je točno sadržaju riječ. Predikatnost semikopulativnih glagola utoliko je dakle uvjetovana predikatnim komplementima i stoga se u rečeničnoj strukturi s njima ostvaruju kao funkcijska cjelina.²

Budući da se sekundarni predikati ne mogu izreći finitnim glagolskim oblikom, lišeni su gramatičkih kategorija inherentnih glagolskome predikatu. Među njima i kategorije vremena. Utoliko se trajanje stanja ili obilježja referenta koje označavaju određuje prema vremenu radnje glagolskoga predikata. Najkarakterističnija su stanja ili obilježja koja traju istodobno s radnjom glagola. Primjerice, stanje smetenosti i uzbuđenosti referenta subjekta u rečenici (2) odvija se istodobno s glagolskom radnjom zahvaljivanja, usp. *Kada je zahvaljivao, Alfred je bio smeten i uzbuđen*.

(2) *Alfred je smeten i uzbuđen zahvaljivao*. (Kumičić [1881], *Olga i Lina*, HJR)

Osim toga sekundarni predikat i glagol mogu se nalaziti u odnosu gdje radnja glagolskoga predikata prethodi stanju ili obilježju referenta koje sekundarni predikat označava. U takvim slučajevima najčešće biva da stanje ili obilježje referenta na neki način neposredno proizlazi iz radnje glagolskoga predikata, usp. (3).

(3) *Treći lik, profesora Štrafcigera, oblikovao je djelomično karikaturnim (...)*. (kazaliste.hr, hrWaC)

U rečenici (3) obilježje referenta objekta neposredno slijedi iz radnje oblikovanja, odnosno samom tom radnjom i nastaje. Tu se u strogom smislu riječi ne može govoriti o istodobnosti glagolske radnje i obilježja predicanog sekundarnim pre-

1 U rečenici *Svaki uspjeh djeteta ispunjava roditelje* glagol *ispunjavati* sinoniman je s glagolom *usrećivati*, usp. *Mene ovaj posao ispunjava* (zadarskolist.hr, hrWaC) u značenju 'posao me usrećuje'. Napominjemo to samo zato što uporaba glagola *ispunjavati* po kojoj je sinoniman s glagolom *usrećivati* nije prepoznata u *Velikom rječniku hrvatskoga standardnog jezika* (dalje VRH), (v. VRH 2015: 462).

2 Nichols (1981) je demonstrirala da se predikatna imena u složenim predikatima ne mogu negirati neovisno o glagolu, dočim je takva negacija kod sekundarnih predikata u većini slučajeva moguća. Primjerice rečenica *Nisu ga zatekli pijana* mogla bi značiti da su ga zatekli, ali *nije bio pijan* ili da *ga nisu zatekli* kada se nalazio u stanju pijanosti. Ovisno o negaciji predikatnog elementa, dvije su odjelite propozicije.

dikatom. To barem u ovom slučaju za posljedicu ima i činjenicu da obilježje karikaturalnosti nije prolazno, već trajno. Isto se može primijetiti u primjeru (4) u kojemu sekundarni predikat *svojim klonom* označava trajno stanje referenta objekta proizišlo iz radnje odgoja, usp. *Očevidad i bravarski mislilac odgojili su ga tako da je (sada) njihov klon.*

(4) *Očevidad i bravarski mislilac odgojili ga svojim klonom.* (vecernji.hr, hrWaC)

Opreka trajnog i privremenog stanja ili obilježja referenta neposredno proizlazi iz različitih vremenskih odnosa u kojima se sekundarni predikati nalaze s radnjom glagolskoga predikata. Na temelju te opreke postalo je uvriježeno govoriti o dvama tipovima sekundarnih predikata (v. Rapoport 1990, Winkler 1997, Himmelmann i Schultze–Berndt 2004). One koji označavaju obilježja ili stanja koja traju istodobno te onoliko dugo koliko i radnja glagolskoga predikata autori nazivaju *deskriptivima*.³ Sekundarne predikate koji pak označavaju trajna ili privremena stanja koja proizlaze iz glagolske radnje, dakle traju kao gotova stanja nakon što se glagolska radnja dovrši, autori nazivaju *rezultativima*.

O rezultativima se, kao i općenito o sekundarnim predikatima, u hrvatskome jezikoslovlju iznimno malo pisalo. Peti (1979) ih u svojoj monografiji ne spominje niti ih prepoznaje među morfološkim načinima izražavanja sekundarne predikacije. Kod Petija također nećemo naći ni spojeve genitiva s prijedlogom *do*, npr. *jesti do mučnine*, niti akuzativa s prijedlogom *u*, npr. *odgojiti djecu u dobre ljude*. Te konstrukcije nalazimo opisane u Vukojevića (2008), no on ih opisuje kao priložne oznake posljedice. Prvi sustavniji opis rezultativnih sekundarnih predikata u hrvatskome jeziku dala je Šarić (2008). Šarić objašnjava da se rezultativnost u jednostavnim rečenicama hrvatskoga jezika može izraziti na nekoliko načina: prefiksacijom, deadjektivnim prilozima, prijedložno–padežnim spojevima te, vrlo rijetko, pridjevima.

To zapažanje privodi jednom od problema kojim se bavimo u ovome radu. U jezikoslovlju je uvriježeno gledište da se rezultativi izražavaju dvama načinima: prijedložnim sintagmama i pridjevima (vidi Simpson, 1983, Rapoport 1990, Goldberg 1995, Winkler, 1997, Boas 2003). Općenito gledano, da bi se u nekom jeziku prepoznala prisutnost rezultativne konstrukcije, očekuje se da oba načina izražavanja rezultativosti budu produktivni. To znači da će se ne samo prijedložne sintagme, nego i pridjevi u funkciji rezultativa morati ostvarivati uz glagole koji po leksičkim obilježjima nisu nužno kauzativni i ne ovise o predikatnom komplementu koji označava rezultat. Ukratko, morat će se ostvarivati uz glagole koji nisu *leksički kauzativi* (Goldberg 1995). Među autorima je uvriježeno da pridjevi u funkciji rezultativa u slavenskim jezicima u pravilu ne dolaze uz glagole koji nisu leksički kauzativi. To je dovelo do gledišta da rezultativne konstrukcije u slavenskim jezicima nema (Snyder 2001, Bailyn 2002, Horrocks i Stavrou 2003, Strigin 2004, Haider 2016).

3 Riječ je o terminu koji je za izvorni engleski termin *depictive* predložio Marković (2009).

Marković (2009) je objavio važan rad koji to gledište u određenoj mjeri dovodi u pitanje. Nasuprot Šarić (2008), koja pridjeve u funkciji rezultativa sagledava isključivo iz perspektive odnosa sročnosti s kontrolorom, Marković opisuje rezultativni sekundarni predikat obilježen instrumentalom koji dovodi u vezu s *instrumentalom osnovne osobine* (Ivić 1954). Marković se vodi pretpostavkom da rezultativno značenje instrumentala nastaje iz instrumentala osnovne osobine. Markovićevo je pretpostavka da se ta promjena odvila prije devetnaestoga stoljeća i to u književnom jeziku kojemu rezultativni instrumental i pripada. Premda su prepoznavanje i opis rezultativnoga instrumentala presudni za dokazivanje prisutnosti rezultativne konstrukcije u hrvatskome jeziku, neki Markovićeve zaključci nisu se pokazali točnima. Osnovni je razlog u tome što se Marković oslanjao uglavnom na konstruirane primjere navodeći svega nekolicinu iz stvarnoga jezika, a koji su redom pripadali književnom jeziku devetnaestog stoljeća. To je po svemu sudeći neposredan ishod pretpostavke da je rezultativni instrumental proizišao iz danas (naočigled) arhaičnog instrumentala osnovne osobine. Ipak, pretraživanje građe korpusa *hrWaC* privodi zaključku da rezultativni instrumental ne pripada jeziku visokoga stila, već je dijelom svakodnevnoga govora. To ćemo u radu demonstrirati na nizu primjera, a njihovom analizom pokušat ćemo dokazati sljedeće polazišne pretpostavke.

Kao prvo, držimo da je rezultativni instrumental jedan od značenjskih tipova predikatnog instrumentala. U skladu s Mrázekom (1962) i Zett–Teschke (1977) u predikatnom instrumentalu prepoznajemo dva sintaktička tipa – komplementarni i adjunktni. Naša pretpostavka kaže da adjunktni rezultativni instrumental proizlazi iz komplementarnog, i to djelovanjem analogije koju motiviraju argumentne strukture specifičnih glagola *egzemplara* (v. pogl. 3).⁴ Držimo da je razlog gramatičnosti i stilske neobilježenosti primjera s rezultativnim instrumentalom u hrvatskome jeziku to što nastaju prema obrascu koji daje glagol egzemplar *učiniti te u manjoj mjeri glagoli stvoriti i napraviti*.

Kao drugo, suprotno Markoviću (2009), koji vjeruje da se rezultativni instrumental javlja isključivo uz prefigirane, vidski svršene glagole u perfektu, pokazat ćemo da su rezultativni sekundarni predikati u hrvatskome jeziku *vidski neutralni* utoliko što se podjednako slobodno ostvaruju uz vidski svršene i nesvršene glagole. Baš je vidska neutralnost jedna od tipoloških posebnosti hrvatske varijante rezultativne konstrukcije. U opisima rezultativne konstrukcije u germanskim jezicima uobičajeno je rezultative shvaćati kao modifikatore kulminacije radnje glagolskoga predikata. Rezultativi se shvaćaju kao delimitirajući elementi koji ateličnu radnju glagola čine teličnom (v. Tenny 1989, Winkler 1997, Rothstein 2001, Wechsler 2005). Takve modifikacije u hrvatskim primjerima nema. Vidska neutralnost rezultativa stoga će se pokazati protuargumentom gledištu koje gramatikalizaciju vida nastoji staviti u korelaciju s izostankom rezultativnih sekundarnih predikata u jeziku (v. Horrocks i Stavrou 2003, Strigin 2004).

4   Mogućnost takve analogije pretpostavili su već Bailyn i Rubin (1991: 118).

Kao treće, pokazat ćemo da su s obilježjem vidске neutralnosti povezana još dva obilježja po kojima se hrvatska varijanta konstrukcije vidljivo razlikuje od engleske varijante. Dvije se konstrukcije razlikuju po tipu pridjeva koji preuzimaju funkciju rezultativa. Tako u engleskoj konstrukciji dolaze pridjevi koji se uglavnom ne stupnjuju tipa *živ, mrtav, promukao, ravan, slobodan, prazan, pun* (Goldberg 1995). U hrvatskoj konstrukciji najčešće dolaze pridjevi koji označavaju karakterne ili fizičke osobine referenta tipa *mudar, mračan, human, lijep, privlačan* te mentalna stanja kao npr. *sretan, radostan*. Nerijetko se pridjevi u funkciji rezultativa dodatno obilježavaju komparativom. Držimo da komparativ modificira konstrukciju tako da u prednji plan stavlja proces mijene referenta, ali ne i krajnji rezultat, što je slučaj u engleskoj varijanti konstrukcije. To je u skladu s vidskom ulogom delimitacije glagolske radnje koju rezultativi u engleskome jeziku demonstriraju nasuprot rezultativima u hrvatskome. Pokazat ćemo dakle da pridjevi u funkciji rezultativa u hrvatskome jeziku u prvome redu označavaju proces mijene referenta na temelju poredbe njegova početna i konačna stanja.

2. Rezultativna konstrukcija

2.1. Opća obilježja rezultativne konstrukcije

Rezultativni sekundarni i složeni predikati te po njima imenovana rezultativna konstrukcija u svjetskom jezikoslovlju česta su i dugotrajna tema (v. Simpson 1983, Goldberg 1991, Carrier i Randall 1993, Winkler 1997, Rappaport i Levin 2001, Boas 2003, Goldberg i Jackendoff 2004, Iwata 2020). U funkciji rezultativa obično dolaze pridjevi i prijedložni spojevi, usp. (5a–b). Simpson (1983: 142) tome dodaje i imeniце, odnosno imeničke spojeve, usp. (5c). (Primjeri su preuzeti iz Simpson *ibid.* 142.)

- (5) a. *I painted the car yellow.* ‘Obojio sam auto u žuto.’
 b. *I cooked the meat to a cinder.* ‘Ispekao sam meso do pepela.’
 c. *I painted the car a pale shade of yellow.* ‘Obojio sam auto u blijedu nijansu žute.’

U gornjim primjerima rezultativima se opisuje krajnje stanje referenta objekta prouzročeno radnjom glagolskoga predikata. Kada konstrukciju oprimjeruju prijelazni glagoli, pretpostavlja situaciju prijenosa sile s jednog elementa na drugi, i to na takav način da drugi element prolazi kroz promjenu stanja (Rappaport i Levin 2001: 786). Taj drugi element preuzima gramatičku funkciju objekta, dok je značenjski gledano nositelj uloge pacijensa. Iz toga razloga svi primjeri rezultativne konstrukcije s prijelaznim glagolima moraju omogućiti kauzativne preoblike, usp. (6a–b) nasuprot (7a–b).

- (6) a. *Milo dijete oblikovao je naglašeno feminiziranim (...).*
 (kazaliste.hr, hrWaC)
 b. *To što je učinio milom djetetu jest da ga je oblikovao (naglašeno feminiziranim).*

- (7) a. *Našla sam majku shrvanu (...).* (blog.hr, hrWaC)
 b. **To što je učinila majci jest da ju je našla (shrvanu).*

Gornje rečenice oprimjeruju tzv. *do to test* (Jackendoff 1997) kojim se polazišna rečenica dijeli na dvije surečenice od kojih se prvom izriče element u fokusu (objekt ishodišne rečenice), a drugom se precizira radnja uslijed koje dolazi do određene promjene stanja toga elementa. Iz preoblika dviju rečenica izvodimo da se rečenica s glagolom *naći* ne može tumačiti kauzativno. Nalaženje referenta objekta ne uzrokuje stanje u kojemu je pronađen.

Vodeći se kriterijem neposredne uzročnosti Simpson (1983: 142) primjećuje da su glagoli kontakta (*izudarati, istući, ustrijeliti* itd.) te glagoli promjene stanja (*slo-
miti, osušiti, ispeći* itd.) najtipičnije klase koje oprimjeruju rezultativnu konstrukciju. Iz perspektive hrvatskoga jezika trebalo bi još dodati i glagole gradnje (Levin 1993: 172–173), npr. *izgraditi, sastaviti, isklesati, složiti, razviti* te glagole izvedbe (Levin *ibid.* 178), npr. *nacrtati, naslikati, izreći*. U svim se potonjim klasama glagola po njihovim leksičkim obilježjima (v. pogl. 2.2.) može pretpostaviti veza s rezultativima. Primjerice, osim što kakav zid možemo izgraditi, možemo ga izgraditi i jačim. Isto tako neki kip možemo isklesati, no ujedno ga možemo isklesati ljepšim od ostalih. Rezultativom se tako precizira na koji se način referent objekta mijenja. Veza između radnje glagolskoga predikata i konačna stanja referenta pritom je intuitivna. To međutim nije uvijek slučaj. U engleskome jeziku postoje primjeri u kojima se s konstrukcijom integriraju glagoli po čijim leksičkim obilježjima ne bismo mogli predvidjeti vezu s rezultativima (v. pogl. 2.1., primjer s glagolom *run* ‘trčati’ (22) te pogl. 2.2., osobito primjere (23a–b)).

Goldberg i Jackendoff (2004: 538) rezultativne rečenice značenjski dijele na dva odjelita poddogađaja – glagolski i konstrukcijski. Dva su poddogađaja povezana tako da se glagolski poddogađaj shvaća kao sredstvo ostvarenja konstrukcijskoga poddogađaja, usp. (8) i (9).

- (8) (...) *a zadaća je odgojiti današnje naraštaje osjetljivima na pitanja okoliša.*
 (os–gospic.hr, hrWac)

Glagol *odgojiti* u značenju ‘pripremiti za život’ (VRH 2015: 923) ostvaruje se sa subjektom koji ima ulogu odgojitelja i objektom s ulogom odgojenoga. Konstrukcijski poddogađaj uvodi rezultativni sekundarni predikat koji se predicira o objektu. Integracija poddogađaja predočava glagolsku radnju kao sredstvo ostvarenja obilježja koje rezultativ predicira o referentu objekta. To je vidljivo iz poimeničenja glagola, usp. (9). Tu je i opet riječ o tipu kauzativne preoblike (v. Levin i Rappaport 1999: 201).

- (9) *Zadaća je odgajanjem današnje naraštaje učiniti osjetljivima na pitanja okoliša.*

Levin i Rappaport (*ibid.* 201) objašnjavaju da događajna struktura rečenične radnje može biti jednostavna i složena. Složena događajna struktura sastoji se od

dvaju ili više poddogađaja. Autorice to demonstriraju oslanjajući se na model s pojmovnim primitivima, usp. (10a–b).

- (10) a. [x ČINITI <način>]
 b. [x ČINITI] PROUZROČITI [POSTATI [y <stanje>]]]

Jednostavna pojmovna struktura (10a) pripada neprijelaznim glagolima radnje, npr. *trčati*, *plesati*, *vikati*. Složena pojmovna struktura (10b) pripada rezultativnoj konstrukciji, a kaže da događaj *x* označen glagolom dovodi do ostvarenja stanja/obilježja *y* označenog rezultativom. U radu ćemo se oslanjati na pojmovnu strukturu koju je predložila Goldberg (1995), a kojom se osim dvaju poddogađaja precizira i argument koji im je uzajaman – objekt s argumentnom ulogom pacijensa (11).

- (11) X UZROKUJE DA Y POSTANE Z.

Goldberg (1995: 193) primjećuje da je ostvaraj rezultativne konstrukcije uvjetovan četirima ograničenjima. Osim što rezultativi u odnos predikacije ulaze isključivo s argumentima koji prolaze kroz promjenu stanja, referent subjekta u konstrukciji mora biti (voljni ili nevoljni) pokretač radnje, odnosno agens. Dalje Goldberg bilježi da se glagolska radnja mora tumačiti neposrednim uzrokom promjene stanja pacijensa. Riječju, između radnje i rezultata ne smije biti posredujućih intervala. Treće ograničenje kaže da pridjevi u funkciji rezultativa moraju označavati krajnju točku pretvorbe ili promjene stanja referenta. Prema četvrtom ograničenju u funkciji rezultativa ne mogu se ostvarivati participi.

Da rezultativna konstrukcija ovisi o živom pokretaču radnje, istaknule su Carrier i Randall (1993: 124). Autorice bilježe da su u tom pogledu iznimka samo leksički kauzativi kod kojih u ulozi prouzročitelja rezultativnih obilježja/stanja mogu doći i neživi čimbenici, usp. glagol *ostaviti* u značenju ‘prouzročiti kakvu promjenu’ (v. VRH 2015: 985) u (12) s kojim se *tuča* u funkciji subjekta predočava kao prouzročitelj stanja voćnjaka.

- (12) *Tuča je ostavila voćnjak **bezlisnim**.*

Goldberg (1995: 193) kaže da neživi prouzročitelji nisu prihvatljivi kada dođe do integracije konstrukcije sa samoznačnim glagolima, usp. (13a–b).

- (13) a. **The feather tickled her **silly***. ‘Pero ju je škakljalo do šašavosti.’
 b. **The hammer pounded the metal **flat***. ‘Čekić je istukao meso plosnatim.’

Rečenica (13a) bila bi prihvatljiva samo kada bismo pretpostavili situaciju u kojoj referent objekta nije u mogućnosti odstraniti pero koje ga šaklja. Međutim, rečenica (13b) nikakvom pragmatičkom modifikacijom ne gubi na obilježenosti. Čekić je inherentno instrument radnje te se ne može intuitivno shvatiti kao prouzročitelj.

Drugo ograničenje kaže da konačno ili rezultativno stanje mora slijediti neposredno nakon krajnje točke radnje denotirane glagolom (Goldberg 1995: 194). Između radnje glagolskoga predikata i rezultativnog stanja ne smije biti vremenskih intervala koji bi narušavali proces i njegov ishod. Kao što su demonstrirali Goldberg i Jackendoff (2004: 545), preoblike kao (14b) nisu smislene zato što odvajanjem uzročnog procesa od posljedičnog stanja dokidaju sinergiju dvaju poddogađaja.

- (14) a. (...) *lice takvoga oblika da ga ljepšim nijedan vješt umjetnik ne bi mogao isklesati*
 (...) (Gučetić 1995, *Dijalog o ljepoti. Dijalog o ljubavi*, HJR)
 b. ?*Umjetnik je učinio lice ljepšim od ostalih* (u petak) *klešući ga*
 (u ponedjeljak).

Treće obilježje karakteristično za rezultativnu konstrukciju u engleskome jeziku kaže da se pridjevi koji najčešće dolaze u funkciji rezultativa tipično ne stupnjuju (Goldberg 1995: 195). Goldberg (*ibid.* 196) objašnjava da je osnovni razlog tome što pridjevi u funkciji rezultativa ograničavaju glagolsku radnju na takav način da denotiraju njezinu krajnju točku nakon koje radnja naprosto više nije moguća. Goldberg (*ibid.* 195–196) je iznijela dva argumenta kojima je pokušala potkrijepiti to gledište. Kao prvo, stupnjevanje pridjeva u argumentnoj strukturi rezultativne konstrukcije dovodi do propozicija koje iziskuju pragmatičke modifikacije, usp. (15a) nasuprot (15b).

- (15) a. *He worked himself tired*. ‘Naradio se do umora.’
 b. ?*He worked himself a little tired*. ‘Naradio se do malo umora.’

U rečenici (15a) rezultativ *tired* ‘umoran’ označava krajnju točku procesa promjene stanja referenta subjekta nakon koje daljnja radnja više nije provediva. U rečenici (15b), međutim, to nije slučaj. Rečenica je neodređena. Mogli bismo zamisliti da se radi o subjektivnoj prosudbi o zatečenu stanju referenta subjekta. Isto tako mogli bismo zamisliti situaciju u kojoj referent subjekta namjerno radi do ciljane, njemu poznate, razine umora.

Drugi argument Goldberg (*ibid.* 196) zasniva na primjeru glagola *render* ‘učiniti’ uz koji se ostvaruju isključivo rezultativi koji označavaju potpun gubitak neke funkcije, npr. *speechless* ‘nijem’, *impotent* ‘impotentan’, *obsolete* ‘dotrajavao’. Tu ne može biti riječi o stupnjevitosti.

Četvrto ograničenje navodi da se glagolski participi ne mogu integrirati s konstrukcijom. Možemo, primjerice, reći *Obojiti kosu crvenom*, ali ne i **Obojiti kosu crvenjenom*. Goldberg (*ibid.* 197) objašnjava da razlog ovom ograničenju nije posve jasan. Carrier i Randall (1992: 184) kažu da je ograničenje semantičke naravi, a temelji se na *vidskom sukobu* između značenja rezultativa i participa. No gledište dalje od toga ne razrađuju. Smatramo da predmet nadilazi vidska obilježja. Naime, rezultativni participni oblici ne označavaju samo posljedična stanja, nego i radnje koje ih

uzrokuju. Tako oblik *crvenjenom* iz gornjeg primjera znači ‘biva činjena crvenom’. Isto se može uočiti i u (16b) gdje oblik *usmrćenim* znači ‘biva učinjen mrtvim’.

- (16) a. *Gađali su ga do smrti.*
 b. **Gađali su ga usmrćenim.*

Kada bismo uklonili uvjet da glagol i particip moraju biti u uzročno–posljedičnom odnosu, dobili bismo gramatičnu rečenicu zato što bismo uklonili preklapanje kauzativnih poddogađaja sadržanih u glagolu i participu, usp. (17). Particip *ùsmrćenā* u primjeru (17) označava stanje referenta do kojega je došlo neovisno o radnji glagolskoga predikata *gađati*.

- (17) *Gađali su ga ùsmrćenā.*

Osim četiriju navedenih ograničenja neki autori rezultativnoj konstrukciji pripisuju još dva koja vrijedi spomenuti. Pod rezultativima se obično podrazumijevaju samo *predikati stadija* (v. npr. Rapoport 1990, Winkler 1997). Točnije, uvriježeno je smatrati da su rezultativi kao i deskriptivi ograničeni na predikate koji označavaju privremena, prijelazna i otuđiva stanja ili obilježja referenata (Carlson 1977). Međutim, već je Rothstein (1983) skrenula pažnju na to da se deskriptivi ne ostvaruju nužno kao predikati stadija. McNally (1993: 565) je to pokazala na nizu primjera. Isto vrijedi i glede rezultativa u hrvatskome jeziku (v. pogl. 3).

Drugo ograničenje koje treba navesti je takozvano *ograničenje na direktni objekt* koje su prvo definirale Levin i Rappaport (1995: 33–34), a kaže da se rezultativi u odnosu predikacije uvijek nalaze s objektom, nikada sa subjektom. Naravno, kada rezultativi dolaze uz prijelazne glagole takav je zaključak gotovo trivijalan, usp. (18). Teško da bismo iz rečenice (18) izveli da su ljudi ti koji se usred čina puštanja pasa nalaze u stanju slobode.

- (18) (...) *ima i onih građana koji, prilikom dolaska veterinara pse, puštaju slobodnima_{y/i}*
 (...). (bednja.hr, hrWaC)⁵

Jak argument u korist ograničenja na direktni objekt u engleskome jeziku pokazuju primjeri tranzitivizacije neprijelaznih glagola, osobito konstrukcije s tzv. *lažnim povratnim objektima*, usp. (19a–b). Glagoli *cough* ‘kašljati’ i *bark* ‘lajati’ inače su neprijelazni, no prilikom integracije s rezultativnom konstrukcijom (v. prikaz 1 u pogl. 3) pojavljuju se s objektima. To sugerira da je ostvaraj objekata diktiran konstrukcijski.

- (19) a. *He coughed himself into haemorrhage_i.* ‘Nakašljavao se do krvi.’
 b. *The dog barked him_i awake_i.* ‘Pas ga je probudio lavežom.’

5 Notaciju indeksima kojom se označavaju članovi u odnosu predikacije prvotno je predložio Williams (1980).

Levin i Rappaport (2001) u kasnijem radu prihvaćaju da postoje odstupanja. Već Goldberg (1995) prepoznaje da rezultativna konstrukcija posjeduje neprijelaznu varijantu u okviru koje se rezultativi nalaze u odnosu predikacije sa subjektima, usp. (20a–b). U donjim rečenicama rezultativi označavaju obilježja koja referent subjekta stječe uslijed procesa pretvorbe. Tako kornjače rastom postaju veće, a čovjek trajanjem, koje se glagolom *ići* predočava metaforički kao kretanje, postaje sve stariji.

- (20) a. *Tako je primjerice moderno kupovati kalifornijske kornjače koje, poslije narastu većima_i, nego što ljudi očekuju pa ih bacaju u bare ili jezera (...).*
(blog.hr, hrWaC)
b. *Beskućnik sam već godinama, [PRO_i] ne idem mlađi_i i treba mi kakva soba ili stan.* (slobodnadalmacija.hr, hrWaC)

Još konkretniji protuprimjer predstavljaju primjeri prijelaznih glagola čiji objekti ne ulaze u odnos predikacije s rezultativom, usp. (21a–b) prema Levin i Rappaport (2001: 770). Tako u rečenici (21a) subjekt samoga sebe plivanjem dovodi u stanje iznemoglosti, a u rečenici (21b) radnja slijeđenja referenta objekta dovodi do promjene stanja referenta subjekta.

- (21) a. *John_i swam laps_i to exhaustion_{i/i}.* ‘Ivan je plivao krugove do iznemoglosti.’
b. *He_i followed Lassie_i, free of his captors_{i/i}.* ‘Slijedio je Lassie do slobode.’

Iako rezultativi ne moraju nužno biti u odnosu predikacije s objektom, primjeri prijelaznog obrasca rezultativne konstrukcije frekventniji su i produktivniji nego primjeri neprijelaznog. Tome u engleskome jeziku svjedoči baš činjenica da su primjeri tranzitivizacije neprijelaznih glagola u okviru rezultativne konstrukcije česta pojava. Goldberg i Jackendoff (2004: 536) iz toga su razloga predložili klasifikaciju na *izabrane* i *neizabrane* rezultative. Klasifikacija se temelji na gramatičkoj naravi direktnog objekta s kojim rezultativ stupa u odnos predikacije. Ako je objekt komplement glagola, radi se o izabranom rezultativu, a ukoliko je objekt uveden tranzitivizacijom neprijelaznoga glagola, riječ je o neizabranom rezultativu. Treba napomenuti da primjera neizabranih rezultativa tipa (19b) s glagolom *bark* ‘lajati’ ili (22) s glagolom *run* ‘trčati’ (Winkler 1997: 40) u hrvatskome jeziku nema.

- (22) *The joggers ran the pavement thin.* ‘Trkači su istrošili pločnik do zemlje.’

Činjenica da rezultativna konstrukcija u germanskim jezicima može mijenjati argumentne obrasce glagola i nametati im obilježja kauzativnosti sugerira da je konstrukcija produktivna, da je govornici rabe mehanički kao predložak prilikom proizvođenja situacijski specifičnih, spontanih inovacija. Naravno, ako se takve inovacije shvate kao uvjet postojanja rezultativne konstrukcije u jeziku, onda bi se moglo tvrditi da je hrvatski jezik lišen rezultativa. No predmet nije tako jednostavan. To je pokazao Washio (1997) svojom klasifikacijom rezultativa.

2.2. Tipovi rezultativa

Washio (1997: 7–8) predlaže klasifikaciju koja rezultative dijeli na jake i slabe tipove.⁶ Pod jakim rezultativima pretpostavlja pridjeve koji s objektom ulaze u takav odnos predikacije da iskazuju određenu informaciju o objektu koja se ne može izvesti niti pretpostaviti iz značenja glagolskoga predikata. Pridjevi *awake* ‘budan’ i *thin* ‘tanak’ u primjerima (19b) i (22) svakako pripadaju jakim rezultativima. Washio (*ibid.* 7) navodi primjere (23a–b).

- (23) a. *The horses dragged the logs smooth.* ‘Konji su izgladili debla vučom.’
 b. *The jockeys raced the horses sweaty.* ‘Jahači su tjeroali konje do znoja.’

Glagoli *drag* ‘vući’ i *race* ‘utrkvati se’ nisu kauzativni. Značenjski se ne mogu pretpostaviti kao uzrok pretvorbe referenata, odnosno ne dovode do promjene njihovih stanja i obilježja. To sugerira da ostvaraj rezultativa *smooth* ‘gladak’ i *sweaty* ‘znojnan’ u rečenicama (23a) i (23b) ne slijedi iz uporabe glagola *drag* i *race*, nego je ishod integracije s rezultativnom konstrukcijom koja uvodi rezultativni poddogađaj.

Pod slabim rezultativima Washio (*ibid.* 7–8) podrazumijeva rezultative koji na neki način ponavljaju ili modificiraju sadržaj iskazan samim glagolskim predikatom. U pogl. 2.1. naveli smo da su određene klase glagola – glagoli kontakta, promjene stanja, glagoli gradnje i izvedbe – frekventnije u ostvarajima rezultativne konstrukcije. Tada smo ujedno bili obrazložili da se između glagola tih klasa i specifičnih rezultativa lako može uspostaviti asocijativna, odnosno leksička veza, usp. (24a–b).

- (24) a. *Boravište, pak, treba urediti i opremiti. A da bi ono bilo trajnije, potrebno ga je izgraditi čvršćim, pa i prostranijim.* (fsr–kaptol.hr, hrWaC)
 b. *I tu smo na granici; prikazati svijet onakvim kakav jeste (i crn i bijel) (...) ili ga crtati crnjim nego što jeste.* (vecernji.hr, hrWaC)

Washio (*ibid.* 10) objašnjava da glagoli koji se ostvaruju sa slabim rezultativima pokazuju *dispoziciju* prema specifičnim rezultativnim stanjima. Marković (2009: 230) glede toga bilježi da radnja glagolskoga predikata mora biti takva da je učinak na objektu, odnosno rezultativno stanje objekta unutar *horizonta očekivanja*. Washio (1997: 10) primjerice kaže da glagol *obojiti* obuhvaća pojam boje, odnosno situacijski povlači učinak na objektu koji se svodi na nanošenje boje, pri čemu se rezultativom precizira konkretna boja, usp. *piturati svakodnevicu sivom* (25).

- (25) *I mimo toga, ona svakodnevica, da je ne pituraju sivom nego da dobije malo farbe (...).*
 (arteist.hr, hrWaC)

6 Govori još i o *lažnim rezultativima* (Washio *ibid.* 16). Tu je prije svega riječ o prilozima kojima se iskazuje rezultat kakve radnje, pa unatoč odnosu adjunkcije s glagolom sugeriraju nešto o stanju ili obilježju referenta objekta, npr. *iskuhati jaja utvrdo*, *narezati meso natanko* (Šarić 2008).

Glede glagola *izgraditi* i *crtati* u primjerima (24a–b) možemo primijetiti podjednak obrazac. Horizont očekivanja glagola *izgraditi* pretpostavlja specifikaciju građevnog stanja referenta objekta, dočim horizont očekivanja glagola *crtati* priziva specifikaciju njegove pojavnosti. U obama primjerima rezultativi konkretiziraju ili dodatno preciziraju učinak glagolske radnje na referentu objekta. Riječju, dakle, kada između glagola i rezultativa postoji asocijativni odnos, govorimo o slabim rezultativima.⁷

Washio (1997: 8) smatra da se jezici mogu podijeliti na one koji dopuštaju jake rezultative te na jezike u kojima su takve konstrukcije obilježene ili pak potpuno neprihvatljive. Primjer jezika koji dopušta slabe, ali ne i jake rezultative je japanski (v. Washio 1997; Takami 1998). Premda se korist podjele na tipove rezultativa ne može dovesti u pitanje, Washio nažalost nije detaljnije razradio kriterije prema kojima bismo odredili o kojem se tipu u određenoj situaciji radi. Tako navodi primjere s glagolom *pound* ‘istučí’, npr. *pound the dough thin* ‘istučí tijesto natanko’, *pound the meat soft* ‘istučí meso umeko’ za koje vjeruje da su u japanskome jeziku nemogući. Međutim, teško da bismo mogli tvrditi da glagol *istučí* u horizontu očekivanja ne pretpostavlja promjenu stanja referenta objekta. To potvrđuju i primjeri iz hrvatskoga jezika, usp. (26). Tučenje mesa predočava se kao način pretvorbe mesa u odrezak.

(26) *Meso istučemo u jedan veliki odrezak (...)*. (rtl.hr, hrWaC)

Netko bi s pravom mogao prigovoriti da je glagol *istučí* u hrvatskome jeziku višeznačan. U primjeru (26) znači ‘tukući smekšati, obraditi što’, dok je njegovo tipično značenje ‘tukući zadati komu mnogo udaraca’, npr. *istučí protivnika* (v. VRH 2015: 467). No problem je što je glagol *pound* u engleskome jeziku isto tako višeznačan te je njegovo značenje uzrokovanja pretvorbe referenta objekta prepoznato u rječnicima (v. COBUILD 1995: 1122).

Takami (1998) je podjelu na tipove rezultativa pokušao razraditi testom koji rezultative odvaja od glagola u adverbzivnu surečenicu koja niječe stanje denotirano rezultativom. Ako je preinaka provediva, značenje iskazano rezultativom ne pripada leksičkoj strukturi glagola, a ako nije, glagol pripada leksičkim kauzativima, usp. (27b) nasuprot (28b).

(27) a. *Pa to me samo život testira i čvršćom stvara.* (index.hr, hrWaC)

b. **Život me stvara, ali ne postajem čvršća.*

(28) a. *I onda je počelo: cvijeće smo špricali crnim, a ostalo [bilje] šareno.*

(autorska–kuca.hr, hrWaC)

b. *Špricali smo cvijeće, ali nije postajalo crno.*

Obilježenost preinake s glagolom *stvarati* (27b) sugerira ovisnost glagola o rezultativu. To, međutim, nije slučaj u rečenici (28b). Glagol *špricati* sinoniman s

7 Boas (2003: 169–170) bilježi da se u konstrukcijama sa slabim rezultativima pojavljuju glagoli koji leksički determiniraju tipove konvencionalno očekivanih rezultata.

glagolom *prskati* (v. VRH 2015: 1242) ne označava pretvorbu referenta ili promjenu stanja referenta objekta. Preinaku je stoga moguće provesti. Ako bismo glagol *špricati* u (28b) zamijenili glagolom *bojiti*, rečenica bi proizašla obilježenom zato što glagol *bojiti* pretpostavlja promjenu stanja referenta objekta i to na način da se mijenja njegova boja, usp. *?Bojili smo cvijeće, ali nije postajalo crno*. Potonja rečenica je obilježena zato što radnja bojenja inherentno pretpostavlja obilježje obojenosti, pa odvajanje obilježja u suprotnu rečenicu radnju glagola ostavlja krnjom.

Takamijev test adverbzivnom surečenicom pouzdan je kada su rezultativi komplementi ili kada su glagoli leksički *disponirani* prema određenom rezultativu, ali ne i kada se s glagolima nalaze u širem odnosu adjunkcije, usp. (29b) i (30b).

- (29) a. (...) *ipak [se] trudim napisati ih [SMS poruke] što osobnijima.*
(blog.hr, hrWaC)
b. *Napisao/la sam SMS poruku, ali nije proizašla osobnijom od ostalih SMS poruka.*
- (30) a. (...) *možemo izgraditi sebe postojanima i čvrstima (...).* (forum.hr, hrWaC)
b. *Uzmogli smo izgraditi sebe, ali nismo postali postojani i čvrsti.*

Glagoli gradnje i izvedbe pretpostavljaju kauzativnost utoliko što obuhvaćaju poddogađaj prouzročenja postanka referenta, što ujedno povlači pretpostavku pretvorbe ili pak promjene stanja referenta. Utoliko je njihova integracija s rezultativnom konstrukcijom posve intuitivna te se nerijetko događa u svakodnevnom jeziku (vidi pogl. 3 i tablicu 1). Primjeri (29b) i (30b) jasno demonstriraju da rezultativi u njima ne pripadaju leksičkoj strukturi glagola, pa opet baš leksička struktura glagola kaže da je riječ o slabim rezultativima.

Unatoč tome što se potankosti razgraničenja dvaju tipova rezultativa očito moraju doraditi, Washiova (1997) klasifikacija od koristi je za tipološki opis rezultativne konstrukcije. Washio (1997) je pokazao da je rezultativna konstrukcija u japanskome jeziku produktivna u toj mjeri da su primjeri slabih rezultativa uobičajena pojava iako se jaki rezultativi koje Takami (1998) naziva *pragmatičkim rezultativima* u japanskome jeziku ne pojavljuju.

Boas (2003: 173) bilježi da su za pojavu jakih ili pragmatičkih rezultativa presudni kontekst i enciklopedijsko znanje. Kontekst označava situaciju koja po svojim specifičnim parametrima preferira određeni glagol zbog enciklopedijskoga znanja koje se s njime asocira. Primjerice, da bismo inače neprijelazan glagol *run* ‘trčati’ uporabili kao kauzativan glagol u rečenici *He ran his shoes threadbare* ‘Pohabao je tenisice trčeći’, osim leksičke strukture inherentne glagolu u obzir moramo uzeti i situacijski pertinentno enciklopedijsko znanje prema kojemu se u svrhu trčanja služimo tenisicama čiji se poplati činom trčanja postupno habaju. Na podjednak bismo način mogli tumačiti primjere jakih rezultativa (23a–b). Trenje koje nastaje uslijed vuče debala po krutoj površini uzrokuje guljenje njihove hrapave kore. Trčanje pak uzrokuje znojenje. Da bi došlo do integracije glagola i rezultativne konstrukcije, govornici moraju prepoznati vezu između situacijskih obilježja i poddo-

gađaja glagolske radnje na takav način da se glagolska radnja predoči kao sredstvo ostvarenja specifičnih situacijskih obilježja. Primjerice, tenisice *trčanjem* postaju pohabane, debla *vučom* postaju glatka, a konji se *trkom* znoje. Da bi govornici prepoznali takvu vezu i onda integrirali glagol s argumentnom strukturom koja mu ne pripada, potonja argumentna struktura mora biti na neki način istaknuta, mora biti dijelom njihove svakodnevne govorne mehanike.

Da bi se u nekom jeziku pojavili primjeri jakih ili pragmatičkih rezultativa, mora imati bar donekle produktivnu rezultativnu konstrukciju. Japanski udovoljava tom uvjetu te bi vrijedilo provesti detaljnije istraživanje korpusne građe u japanskome jeziku da se preispita postoje li primjeri inovacija s jakim rezultativima. Osobito stoga što autori kao Takami (1998) tvrde da se rezultativi u japanskome mogu pojaviti i uz glagole radnje kao što su *brisati* i *mesti*.⁸

Washio (1997) spominje talijanski kao primjer jezika koji je lišen čak i slabih rezultativa. Napoli (1992) je demonstrirala da se rezultativi u talijanskome *mogu* pojaviti, no isključivo s glagolima usmjerenima na krajnju točku radnje, što se uglavnom odnosi na glagole stvaranja i izvedbe.⁹ U hrvatskome jeziku primjeri slabih rezultativa s tima glagolima relativno su česta pojava (v. tablicu 1 u pogl. 3), usp. (31a–c).

- (31) a. (...) *lice takvoga oblika da ga ljepšim nijedan vješt umjetnik ne bi mogao isklesati* (...). (Gučetić 1995, *Dijalog o ljepoti*, HJR)
 b. *Slavica Knežević oblikovala ju je hladnom i čvrstom* (...).
 (kazaliste.hr, hrWaC)
 c. *Očevidac i bravarski mislilac odgojili ga svojim klonom*. (vecernji.hr, hrWaC)

Nalazimo također i primjere inovacije u kojima rezultativi dodatno preciziraju krajnju točku pretvorbe ili promjene stanja referenta. Glagol *peći* nosi značenje ‘pripremati sirovu hranu na visokoj temperaturi’ (VRH 2015: 1034). U rečenici (32a) rezultativom *blago krvavima* opisuje se stanje referenta objekta do kojega dovodi radnja pečenja. Isto uočavamo u primjeru (32b) s glagolom *zgotoviti* u značenju ‘pripremiti jelo kuhanjem’ (VRH 2015: 1418).

- (32) a. *Mogu prestati pušiti jer to ovisi samo o meni, mogu šetati šumom umjesto avenijom i peći hamburgere blago krvavima*. (forum.hr, hrWaC)
 b. *Postoje i povrtne juhe (bez mesa), koje se (...) mogu zgotoviti vrlo ukusnima bez i trunke Vegete*. (forum.hr, hrWaC)

U rečenici (33) rezultativom *još toplijom* predočava se stanje referenta objekta prouzročeno radnjom glagola *začiniti* s metaforičkim značenjem ‘učiniti privlačnim i zanimljivim’ (VRH 2015: 1711).

8 Premda tu opet dolazimo do problema razgraničenja jakih i slabih rezultativa. Washio (1997: 10) glagol *brisati* smatra glagolom promjene stanja, pa rezultative što se ostvaruju s njime smatra slabim rezultativima.

9 Napoli (1992: 75) primjećuje da modifikacija ili pojačavanje rezultativa česticama čini primjere u talijanskom prihvatljivijima. Vrijedilo bi ispitati postoji li korelacija s tendencijom hrvatskih rezultativa da se modificiraju komparativom te prilozima i česticama (v. (32a) *blago krvavima*, (32b) *vrolo ukusnima* i (33) *još toplijom*).

(33) *Ovo je zasigurno najtoplija zima ikada... Bar tako kažu... A što bi bilo kada bi Vam rekao da je možemo začiniti još toplijom.* (mojblog.hr, hrWaC)

Premda inovativni, sve su to primjeri slabih rezultativa. No postoje i primjeri o kojima bi se dalo raspravljati. Glagol *izreći* u značenju ‘riječima iskazati kakvu misao, ideju, osjećaj’ (VRH 2015: 492) pripada glagolima izvedbe. Izricanjem se kao i slikanjem i pisanjem nešto pak može stvoriti ili preinačiti, pa radnja nosi kauzativni poddogađaj s kojim se mogu povezivati različiti rezultativi koji će precizirati ishod poddogađaja, usp. *izreći* <što> *netočnim* (34).

(34) (...) *Rade je jako puno toga izrekao netočnim.* (forum.hr, hrWaC)

Možda najbliži jakim rezultativima bili bi primjeri (35a–b). Glagol *popeti* u rečenici (35a) nosi značenje ‘podignuti na više mjesto’ (VRH 2015: 1110). Iako to značenje podrazumijeva kauzativnost, ne povlači za sobom promjenu stanja referenta objekta. Ipak, u primjeru (35a) rezultativ ne označava položaj, odnosno mjesto u prostoru, nego figurativno mjesto, položaj u društvu, pa podizanje referenta objekta na to mjesto doista podrazumijeva njegovu pretvorbu zato što se njegov status, odnosno stanje mijenja. U rečenici (35b) glagol *ophrvati* sinoniman je s glagolom *obuzeti* u značenju ‘zaokupiti velikom silinom’ (VRH *ibid.* 961). Utoliko onda obuzetost silinom žalosti dovodi do pretvorbe referenta. No u tom se smislu glagol *ophrvati* ne razlikuje od glagola *shrvati* koji je kauzativan glagol promjene stanja.

(35) a. *Tko ga pope carskim zetom* (...). (Kranjčević 1898, *Izabrane pjesme*, HJR)
b. *I žalosti sila ga obrva: prvom žrtvom zemaljskoga vaja, prvim plienom umrljih crva* (...). (Preradović 1890, *Izabrane pjesme*, HJR)

Čini se da je glede jakih rezultativa situacija u hrvatskome jeziku nalik onoj u japanskome. Riječ je o marginalnim pojavama inovacije koje se u jeziku ne reproduciraju.

Osim klasifikacije rezultativa Washio (1997: 40) uvodi vrlo korisnu klasifikaciju četiriju tipova objekata, odnosno pacijensâ koji dolaze u primjerima rezultativne konstrukcije. Prvom tipu pripadaju pacijensi koji nisu dijelom leksičke, odnosno argumentne strukture glagola. To bi primjerice bio objekt *the pavement* ‘pločnik’ u primjeru (22) s neprijelaznim glagolom *run* ‘trčati’. Drugom tipu pripadaju pacijensi koji su dijelom argumentne strukture glagola, ali se glagolom ne specificira na koji se način mijenja njihovo stanje, usp. primjer s glagolom *drag* ‘vući’ (23a). Trećem tipu pripadaju pacijensi uz glagole koji mogu i ne moraju specificirati da je došlo do promjene stanja referenta objekta, usp. primjer s glagolom *izreći* (34) ili primjer s glagolom *popeti* (35a). Četvrti tip čine pacijensi koji se ostvaruju s glagolima koji označavaju da pacijens prolazi kroz vrlo specifičnu promjenu stanja, usp. (36). Glagol *pustiti* nosi u sebi presupoziciju posljedičnog stanja slobode, pa je rezultativ *slobodnima* (36) donekle suvišan. Washio (*ibid.* 40) zaključuje da japanski nasuprot engleskome posjeduje tek treći i četvrti tip pacijensa. Isto vrijedi i za hrvatski jezik.

(36) (...) *prilikom dolaska veterinara pse puštaju slobodnima* (...).
(bednja.hr, hrWaC).

2.3. Teorije o izostanku rezultativa u slavenskim jezicima

Među autorima postoji nekoliko gledišta koja teoretiziraju razloge izostanka rezultativa u slavenskim jezicima. Snyder (2001: 328) zastupa polazište da glagol i rezultativ u germanskim jezicima čine morfološku složenicu »na nekoj apstraktnoj razini gramatičkoga prikaza«. Snyder pritom ne precizira tu apstraktnu razinu niti se osvrće na činjenicu da su glagol i rezultativ u odnosu adjunkcije odjelite jedinice rečenične strukture. Njegovo je polazište da je postojanje rezultativa u nekom jeziku uvjetovano mogućnošću oblikovanja endocentričnih konstrukcija s fleksibilnim, situacijski prilagođenim značenjima. Primjerice, konstrukcija *frog man* ovisno o situaciji uporabe može značiti ‘čovjek koji je pojavno nalik žabi’, ‘čovjek koji se ponaša kao žaba’ te ‘čovjek koji sakuplja žabe’.

Prema Snyderovom shvaćanju u slavenskim jezicima takve konstrukcije nisu produktivne, što za posljedicu ima izostanak rezultativa. No baš u hrvatskome jeziku možemo naći primjere u kojima bi se rezultativ i objekt *moгли* predočiti kao endocentrične apozitivne sintagme, npr. [*krila štiti*] u rečenici (37a), koju bismo u engleskome jeziku mogli izraziti samo prijedložnom sintagmom: *raskriliti krila štitom* nasuprot **to spread the wings a shield*. Podjednako vrijedi i u primjeru (37b), usp. [*dijete mladenac/muž*], **the child matured a bridegroom and a man*.

(37) a. *Razkrilio krila štitom iznad čeda (...)*.

(Preradović 1890, *Izabrane pjesme*, HJR)

b. *Tamo dozreli dijete mladencem i mužem (...)*.

(Donat 1972, *Unutarnji rukopis*, HJR)

Raspravljajući s Napoli (1992) Snyder (2001: 331) izvodi da se engleski i talijanski jezik razlikuju tako što se u talijanskome rezultativi mogu pojaviti isključivo uz leksičke kauzative koji su inherentno usmjereni na konačnu točku ili rezultat radnje. U engleskome se, međutim, rezultativ može dodati *glagolu radnje* čime ovaj postaje *glagolom ostvarenja*. Termini *glagol radnje* i *glagol ostvarenja* odnose se na Vendlerovu (1967) klasifikaciju.

Za razumijevanje Vendlerove (1967) klasifikacije glagola presudan je pak pojam teličnosti. Novak Milić (2010: 135) objašnjava da je teličnost obilježje glagola prema kojemu se glagolska radnja predočava kao završena ili nezavršena. Teličnost pretpostavlja krajnju točku u kojoj neka radnja završava, dočim su atelične sve radnje lišene te krajnje točke. Snyder (2001: 326) objašnjava da atelični glagoli radnje dodavanjem rezultativa postaju telični glagoli ostvarenja. Njegov je primjer s glagolom *hammer* ‘čekićati’, pa bilježi da je potonji glagol u rečenici *John hammered the metal* ‘Ivan je čekićao čelik’ ateličan glagol radnje, dokle pak u rečenici *John hammered the metal flat* ‘Ivan je čekićao čelik ravnim’ dodavanjem rezultativa postaje telični glagol ostvarenja. Ukoliko prihvatimo Snyderovo gledište, slične primjere možemo naći i u hrvatskome jeziku. Već smo naveli primjer s glagolom *crtati* (26b). Tako spoju *crtati svijet* u kojemu glagol *crtati* predstavlja glagol radnje možemo suprotstaviti spoj *crtati svijet crnjim nego što jest* ili pak spoju *špricati cvijeće* suprotsta-

viti spoj *špricati cvijeće crnim* (30a). No problem je što dodavanje rezultativa u potonjim primjerima ne proizvodi glagole ostvarenja. Spojevi *crtati svijet crnijim nego što jest* i *špricati cvijeće crnim* nisu telični. Tomu je naravno razlog glagolski vid. U objema rečenicama nesvršeni glagoli nekompatibilni su s predodžbom da je krajnja točka radnje dosegnuta. To se vidi i prema tome da su nespojivi s adverbijalima kulminacije, usp. (38a) nasuprot (38b).

- (38) a. **Crtati svijet crnijim nego što jest za tri sata.*
 b. *Crtati svijet crnijim nego što jest tri sata.*

Glagolski vid onemogućava pretvorbu kojom glagoli radnje postaju glagolima ostvarenja dodavanjem rezultativa. Ta se pretvorba svodi na gramatikalizirane obrasce tipično ostvarene procesom prefiksacije. Baš to je bio razlog koji je neke autore naveo da izostanak rezultativa u slavenskim jezicima traže u kategoriji vida.

Među autorima (vidi Tenny 1989, Winkler 1997, Rothstein 2001, Horrock i Stavrou 2003, Wechsler 2005) prevladava gledište da su rezultativi delimitirajući izrazi utoliko što vidski neodređene glagole u engleskome jeziku prikazuju teličnima. Gledište poznato kao *Tennyjeva hipoteza* kaže da rezultativi delimitiraju glagolsku radnju na način da specificiraju određenu točku u kojoj njezin proces prestaje. Na toj osnovi Horrock i Stavrou (2003: 299–300) grade polazište o postojanju uzročne veze između gramatikaliziranog vida i izostanka rezultativnih sekundarnih predikata u nekom jeziku. Točnije, Horrock i Stavrou (*ibid.* 306–307) nastoje demonstrirati da jezik s gramatikaliziranim vidom onemogućava stvaranje teličnih predikata dodavanjem rezultativnih sekundarnih predikata nesvršenim glagolima radnje. Po njihovom se shvaćanju gramatički vid ne može prekoračiti sintaktički. Blisko gledište zagovara i Strigin (2004: 3) s tvrdnjom da se svršeni vid u ruskome jeziku podudara sa semantičkom strukturom rezultativne konstrukcije utoliko što označava delimitaciju i kulminaciju radnje. Tako se prema Striginu (*ibid.* 78) rezultativi ne mogu suostvarivati sa svršenim, prefigiranim glagolima zato što je značenje rezultativnosti u njima unaprijed sadržano. Budući da je glagolski vid nasuprot rezultativnim sekundarnim predikatima gramatikaliziran, uvijek će blokirati njihovo ostvarenje u rečenici zato što pripada produktivnim obrascima prefiksacije koje govornici rabe mehanički.

Gornjim se gledištima mogu uputiti dva prigovora. Kao prvo, ne smatraju svi autori da su rečenice s rezultativima *isključivo* telične. Goldberg i Jackendoff (2004: 542–543) iznijeli su kritiku toga gledišta. Među argumentima navode primjere ateličnih rezultativa, usp. (39a–b).

- (39) a. *For hours, Bill heated the mixture hotter and hotter.* ‘Bill je mješavinu satima zagrijavao sve vrelijom.’
 b. *For hours, Bill hammered the metal ever flatter.* ‘Bill je satima čekićao čelik sve ravnijim.’

Primjer s glagolom *hammer* ‘čekićati’ osobito je zanimljiv zato što se, prema Synderovom shvaćanju, radi o (nesvršenom) glagolu radnje. Horrocks i Stavrou (2003: 301) primjećuju da je *telos* ili krajnji cilj nužni uvjet kategorije ostvarenja. Da bi neka rečenica mogla predočiti ostvarenje, mora posjedovati *telos*. Presudno je, međutim, da *telos* ne mora biti dosegnut da bi rečenica izražavala ostvarenje ili kulminaciju. Horrocks i Stavrou nude primjer rečenicâ *jabuke su dozrele (za dva mjeseca)* i *jabuke su dozrijevale dva mjeseca (kada...)*. Unatoč tome što je *telos* dozrelosti dosegnut samo u prvoj rečenici sa svršenim glagolom *dozreti*, obje rečenice izražavaju ostvarenje, odnosno telični proces dozrijevanja. Radi se samo o tome da nesvršeni glagoli označavaju inkrementalno, postupno napredovanje prema *telosu*. Takve primjere nije teško pronaći u hrvatskome jeziku, usp. (28a) *špricati cvijeće crnim*; (32a) *pečići hamburgere blago krvavima*; (24b) *crtati svijet crnjim nego što jest*.

Nadalje, odavno je demonstrirano da svršenost u slavenskim jezicima ne povlači nužno i teličnost, odnosno da teličnost nije nužno vezana za prefigirane, svršene glagole (za raspravu vidi Borik 2002: 45–50), usp. (40a–b). Objе donje rečenice upućuju na opetovano dovršene poddogađaje te su utoliko telične unatoč tome što su glagoli *zalaziti* i *otvarati* nesvršeni.

(40) a. *Tko je zalazio u potkrovlje?*

b. *U sobi je hladno zato što je Petar otvorao prozor.*

Ako svršeni i nesvršeni glagoli mogu podjednako izraziti teličnost, onda gramatički vid nije u koliziji s kategorijom rezultativnosti.¹⁰

Vidsku narav rezultativnosti najpreciznije je definirala Goldberg (1995: 194) objasnivši da se promjena stanja referenta objekta mora odvititi istodobno s krajnjom točkom glagolske radnje. To ne podrazumijeva da takva konstrukcija mora biti telična, nego samo to da mora posjedovati predodžbu kulminacije u kojoj inkrementalni proces promjene stanja ili pak obilježja referenta prestaje. Rezultativi u hrvatskome jeziku udovoljavaju tome uvjetu te je iz dosad proučavanih primjera očigledno da vid ni na koji način ne ograničava niti ometa izražavanje rezultativnih sekundarnih predikata.¹¹

10 Teličnost naposljetku i ne mora proizlaziti iz obilježja glagolskih ili sekundarnih predikata. To je za engleski jezik demonstrirala Rothstein (2001: 148) uočivši da teličnost ili ateličnost glagola ostvarenja ovisi o obilježjima objekta. Preciznije, ovisi o kvantiziranosti, a to će reći djeljivosti ili nedjeljivosti objekta ovisno o prisutnosti ili odsutnosti određenog člana, usp. *John sang the babies asleep in half hour* nasuprot *John sang babies asleep for half an hour*.

11 Prisutnost rezultativne konstrukcije u slavenskim jezicima niječe i Haider (2016). Njegovo je polazište da pridjevi u funkciji rezultativa dolaze samo u jezicima koji posjeduju glagolske čestice ili serijske glagole. No lako je pronaći primjere jezika koji se ne slažu s tom generalizacijom. U finskome primjerice nema glagolskih čestica, a posjeduje vrlo produktivnu rezultativnu konstrukciju. Podjednako tako u japanskome jeziku za koji Haider tvrdi da je lišen rezultativa nalazimo serijske glagole (Takami 1998). Uz Haidera vrijedi još spomenuti i Bailyna (2002: 35) koji iznosi tvrdnju da je predikatni instrumental u »srpsko–hrvatskome« nemoć ako nije leksički zadan semikopulativnim glagolima tipa *smatrati*. No primjeri u ovome radu pokazuju da to nije slučaj.

3. Rezultativna konstrukcija u hrvatskome jeziku

U pogl. 1 naveli smo da su se kategorijom rezultativnosti u hrvatskome jezikoslovlju dosad bavili Vukojević (2008), Šarić (2008) i Marković (2009). Naveli smo tada da je Šarić (2008) opisivala samo one doista rijetke primjere u kojima je rezultativ sročan s kontrolorom, odnosno objektom. Markovićeva (2009) je zaslu ga pretpostavka da se rezultativni sekundarni predikati mogu obilježavati instrumentalom. Međutim, pokazat ćemo pak da je problem s Markovićevim izlaganjem u tome što podrijetlo rezultativnom instrumentalu nalazi u *instrumentalu osnovne osobine*. Marković (2009: 225) bilježi da je rezultativni instrumental moguć u suvremenome hrvatskom jeziku iako potom također kaže da zvuči arhaično i knjiški ta da ga se može smatrati konstrukcijom višega stilskog registra.

Instrumental osnovne osobine opisala je Ivić (1954) stavljajući ga u opoziciju s predikatnim instrumentalom na osnovi dvaju obilježja. Prvo, razlikuju se sintaktički tako što se predikatnim instrumentalom označavaju komplementi, a instrumentalom osnovne osobine adjunkti glagola. Drugo, dokle se instrumentalom osnovne osobine označava što referent u okviru radnje *jest*, predikatnim instrumentalom označava se što on *postaje*. Nije osobito teško pokazati da su obje pretpostavke problematične, usp. (41a–b).

(41) a. *Dino je uvjeren kako će jednog dana Dunju učiniti svojom ženom.*
(dnevnik.hr, hrWaC)

b. *Mislim da će Jure za moju volju ostaviti popovstvo, pa mene vjenčati svojom ženom.* (Kovačić [n.d.], *Odabrane pripovijesti*, HJR)

U rečenici (41a) rezultativ *ženom* ostvaruje se kao komplement glagola *učiniti*. Ne može se odstraniti iz rečenice zato što bi se time narušila predikatnost glagola *učiniti*. S druge strane rezultativ *ženom* u rečenici (41b) može se slobodno ispustiti. Čak je redundantan. Kada bismo se vodili modelom koji predlaže Ivić (1954), morali bismo izvesti da je u rečenici (41a) oblik *ženom* obilježen predikatnim instrumentalom, a u rečenici (41b) pak instrumentalom osnovne osobine. Problem je naravno što se u objema rečenicama oblikom u instrumentalu predočava što referent objekta *postaje*, a to je značenje koje po definiciji Ivić (1954) pripada predikatnom instrumentalu.

Možda najveći problem za instrumental osnovne osobine čini instrumental uz glagol *biti*. Njime se označava što referent subjekta *jest*, a opet se njime obilježavaju komplementi. Ivić (*ibid.* 147) smatra da je taj instrumental netipičan i da predstavlja neku vrstu prijelaza između dvije kategorije instrumentala. Mi u tome tipu instrumentala uočavamo dokaz da su predikatni i instrumental osnovne osobine u temelju ista kategorija instrumentala utoliko što se temelje na odnosu predikacije koji se *sintaktički* i *značenjski* može ostvariti na različit način (42a–b).

- (42) a. *I u babinoj duši sine dan kada ga je **djevojkom** ovdje gledala s njegovim »ilercima«.* (Matoš [n.d.], *Odabrane pripovijetke*, HJR)
 b. *Kad bijaše **djevojkom**, malo je mislila, drugi su se za nju brinuli, pa kad su joj našli muža, imala je još manje briga.* (Kumičić 1883, *Gospođa Sabina*, HJR)

U rečenici (42a) oblik u instrumentalu *djevojkom* adjunkt je glagola *gledati*, dok u rečenici (42b) dolazi kao komplement glagola *biti*. I dokle se u rečenici (42a) obliku *djevojkom* može dodati particip *bîvši*, usp. *kada ga je bîvši djevojkom ovdje gledala*, dotle se u rečenici (42b) glagol *biti* može ispustiti, a oblik *djevojkom* postaviti kao predikatni adjunkt, usp. *djevojkom, malo je mislila, drugi su za nju brinuli*. U objema rečenicama instrumentalom se označava što referent subjekta *jest*. To je značenje koje odgovara deskriptivima.

Deskriptivi u instrumentalu u hrvatskome jeziku podudaraju se s instrumentalom osnovne osobine. Taj je značenjski tip instrumentala doista arhaičan i iznimno rijedak u suvremenome hrvatskom jeziku. Međutim, predikatni instrumental značenjski se može ostvariti na nekoliko različitih načina. Krsnik (2021) je u svojoj disertaciji demonstrirao da predikatni instrumental osim deskriptivnog može oprimjeriti rezultativno, finalno ili namjerno, modalno i similitivno značenje. Rezultativni, finalni i modalni tip predikatnog instrumentala postoje u suvremenome hrvatskom jeziku.

Analiza uzoraka iz suvremenoga hrvatskog jezika pokazuje da su rezultativi u instrumentalu dijelom svakodnevne uporabe.¹² Donji primjeri nimalo se ne razlikuju od niza primjera koje smo dosad već spomenuli, usp. (43a–b). Teško da bismo tima i prethodnim primjerima pripisali obilježje višega stila ili pak arhaičnosti karakteristične za instrumental osnovne osobine.

- (43) a. (...) *onaj mamlaz ju je tako **prelijepom, ženstvenom, putenom i veličanstvenom** naslikao da je osramočena za sve vijek vjekova.*
 (forum.hr, hrWaC)
 b. *Onda roditelji naprave dijete **kršćaninom ili budistom** (...) ili ga odgoje **muslimanom*** (forum.hr, hrWaC)

Ravnajući se uglavnom prema konstruiranim primjerima Marković (*ibid.* 228–235) iznosi niz zaključaka o rezultativnom sekundarnom predikatu u hrvatskome jeziku. Tako onda među ostalim bilježi da je kontrolor rezultativa uvijek direktni objekt, dočim rezultativno značenje ne dolazi u obzir ako je kontrolor subjekt. To je točno dokle god gledamo prijelazne glagole. U hrvatskome, međutim, kao i u engleskome jeziku rezultativna konstrukcija rjeđe može doći s neprijelaznim glagolima. To smo već naveli, usp. (20a–b), pogl. 2.1., također primjer (44).

12 Postoji podtip rezultativnog instrumentala, *instrumental metamorfoze* (Gardiner 1984: 104), koji je postojao još u staroslavenskome, a koji je iz hrvatskoga jezika gotovo u cijelosti nestao na početku dvadesetoga stoljeća. O tome je instrumentalu pisao Weber (1859/2005: 43) opisujući ga primjerima tipa *prometnuti se kornjačom* 'pretvoriti se u kornjaču', *provrgnuti se čovjekom* 'pretvoriti se u čovjeka', *stvoriti se pticom* 'pretvoriti se u pticu'.

- (44) *Tamo dozreli dijetei mladencem, i mužem, i postane vrli junak.* (Donat 1972, *Unutarnji rukopis*, HJR)

Dalje pak Marković primjećuje da se rezultativi ostvaruju uz svršene prefigirane prijelazne glagole u perfektu ili nekom od prošlih vremena. U pogl. 2.3. pokazali smo da to nije pravilo. Vrijedilo bi provesti statističku obradu korpusne građe da se utvrdi stvarni omjer rezultativa sa svršenim i nesvršenim glagolima. Intuitivno bismo pretpostavili da prevladavaju primjeri sa svršenim glagolima, no to ipak ne mijenja činjenicu da je izricanje rezultativosti u hrvatskome jeziku vidski neutralno. Nešto primjerice možemo *crtati* ili *nacrtati crnjim nego što jest* (24b) kao što *hamburgere* možemo *pečiti* ili *ispeći blago krvavima* (32a).

Marković (*ibid.* 230) objašnjava da se rezultativi izriču instrumentalom neodređenih oblika pridjeva, no istom kaže da je neodređenost vidljiva samo iz njihova naglasaka. To bi određenje također vrijedilo preispitati uzevši u obzir tendenciju da se rezultativi dodatno obilježavaju komparativom koji naginje određenom obliku pridjeva. Marković (*ibid.* 231) dalje primjećuje da je neutralan položaj rezultativa postglagolski. To je točno za većinu primjera iako primjeri rezultativa na predglagolskom položaju nisu iznimni, usp. (43a) te (45a–b). Takva distribucija vrlo vjerojatno odražava potrebu govornika da dodatno istakne specifično rezultativno stanje ili obilježje referenta objekta.

- (45) a. *Pa to me samo život testira i čvrščom stvara.* (index.hr, hrWaC)
 b. (...) *da sam je bar triputa lakšom izrekao.* (Aralica 1979, *Psi u trgovištu*, HJR)

U pogl. 2.1. obrazložili smo četiri obilježja rezultativne konstrukcije prema Goldberg (1995: 193). Od tih četiri obilježja dva su neupitno prisutna u hrvatskoj varijanti konstrukcije. Prvo je da se glagolska radnja shvaća kao neposredan uzrok promjene stanja pacijensa. Drugo obilježje kaže da se glagolski particip ne može integrirati s konstrukcijom. Vidjeli smo da to vrijedi i za hrvatski jezik (usp. 16a–b, 17 u pogl. 2.1.). Treće obilježje objašnjava da referent subjekta u konstrukciji mora biti živi pokretač radnje, agens. U hrvatskome jeziku to je u najvećem broju slučajeva doista tako. Međutim, primjeri neživih uzroka postoje u dovoljnoj mjeri da ih se ne može zanemariti kao iznimke. Dvojake su naravi. Odnose se na pojmove ili kategorije koje se posredstvom enciklopedijskoga znanja predočavaju kao potencijalni uzroci određenih stanja. Primjerice, stanje tuge ili pak čin uspjeha, usp. (35b) i (1b). Osim toga u vidu općih, apstraktnih uzroka rezultativnih stanja predočavaju se i svi čimbenici koje nije moguće svesti na konkretne agense zato što nastaju iz suradnje neodređenog broja sudionika, usp. (46a–b). U infinitivnu dopunu s glagolom *trebati* (46a) subjekt nije uvršten baš zato što su akteri u pozadini institucije koja će provesti ciljane reforme i preinake nepoznati, dok je u rečenici (46b) rezultativno stanje posljedica rada svih zaposlenika dviju tvrtaka.

- (46) a. (...) *državnu upravu treba reformirati, smanjiti, postaviti učinkovitijom, staviti u funkciju građana.* (forum.hr, hrWaC)
 b. *Suradnja Lenova s AT&T-jem i Ericssonom osigurava optimizirane broadband usluge još dostupnijim i prihvatljivijim za korisnike.* (ezadar.hr, hrWaC)

Posljednje obilježje koje Goldberg spominje kaže da pridjevi u funkciji rezultativa moraju označavati krajnju točku pretvorbe ili promjene stanja referenta. Isto vrijedi i u hrvatskome jeziku, samo što se pridjevi u hrvatskoj varijanti konstrukcije razlikuju od onih koji dolaze u engleskoj varijanti. Goldberg (1995: 195) bilježi da pridjevi koji dolaze u funkciji rezultativa imaju precizno određenu donju među te se u pravilu ne stupnjuju. To su pridjevi *asleep/awake* ‘uspavan/budan’, *open/shut* ‘otvoren/zatvoren’, *dead/alive* ‘živ/mrtav’, *free* ‘slobodan’, *full/empty* ‘pun/prazan’, *flat/straight/smooth* ‘plosnat/ravan/gladak’, *sick* ‘bolestan’, *sober* ‘trijezan’. Izuzev pridjeva *živ* i *mrtav* svi se potonji pridjevi odnose na privremena, prijelazna stanja referenata.

U hrvatskome jeziku stanje s pridjevima osjetno je drugačije. Pridjevi koji tipično dolaze u konstrukciji u pravilu se stupnjuju te se u najvećem broju odnose na atemporalna i neotuđiva obilježja i stanja referenata. Pripadaju dakle predikatima individualne razine, dok su pridjevi u engleskoj varijanti konstrukcije u najvećem broju predikati stadija. U hrvatskome jeziku to su pridjevi koji se odnose na pojavnost referenta, npr. *lijep*, *visok*, *nizak*, *jak*, pridjevi koji opisuju karakteristična obilježja referenata, npr. *mlad*, *star*, *brz*, *spor* te pridjevi kojima se izražavaju subjektivni sudovi, npr. *ugodan*, *jednostavan*, *pouzdan*.

Razlika među dvjema varijantama rezultativne konstrukcije u pogledu pridjeva vjerojatno odražava vidsku neutralnost rezultativa u hrvatskome jeziku. U engleskome jeziku pridjevi uglavnom označavaju kvantizirana, nedjeljiva ili nekuumulativna stanja referenata. Primjerice, ako je netko mrtav, onda ne može biti mrtviji; ako su vrata (širo) otvorena, onda ne mogu biti otvorenija. Takvi su pridjevi u skladu s tendencijom rezultativne konstrukcije prema teličnosti. U hrvatskome jeziku pridjevi pokazuju tendenciju prema inkrementalnom procesu promjene ili pretvorbe referenta. To objašnjava zašto se često dodatno obilježavaju komparativom koji označava postupni pomak, odnosno inkrement promjene obilježja/stanja referenta u odnosu na njegov početni stadij, usp. (47a–b).

- (47) a. *A Dušica želi (...) da je ovo izgradi jačom, plemenitijom i boljom osobom.* (index.hr, hrWaC)
 b. (...) *čuo je Jerkica Čavlimovu pohvalu, pa glas udesei još dubljim i mračnijim.* (Laušić 1960, Kostolomi, HJR)

U objema rečenicama standard komparacije (v. Marković 2012: 297) izražen prijedlogom *od* s genitivom ili pak veznikom *nego* prešutno se pretpostavlja kao zatečeno stanje referenta objekta u odnosu na koje se rezultativom u komparativu

izražava parametar komparacije, a podrazumijeva rezultativno stanje referenta objekta. U objema rečenicama rezultativnost tako predstavlja inkrementalnu promjenu stanja referenta objekta; izgradnjom postaje *u određenoj mjeri* jači, plemenitiji i bolji nego što je bio, odnosno udešavanjem postaje *u određenoj mjeri* dublji i mračniji nego do sada.

U pogl. 2.2. zaključili smo da je pojava jakih rezultativa u jeziku posljedica produktivnosti rezultativne konstrukcije, mjere u kojoj se govornici konstrukcijom u svakodnevnom govoru služe mehanički preslikavajući je ovisno o pragmatičkim parametrima na glagole s kojima se inače ne nalazi u asocijativnom odnosu. U hrvatskome kao i u japanskome jaki rezultativi su, po svemu sudeći, vrlo rijetki. Rezultativna konstrukcija nije osobito produktivna (v. tablicu 1). Marković (2009: 235) to smatra ishodom dvaju obilježja. Prvo je neobavijesnost rezultativnog instrumentala, a podrazumijeva da se njime izriču tautološka obilježja referenta koja se mogu izvesti već iz značenja glagolskoga predikata, npr. *zarobiti robljem* (48a) ili pak *okameniti se kamenom* (48b), usp. također *puštati slobodnima* (36) i *oženiti ženom* (41b).

- (48) a. *Ajte amo, sluge moje, // brđane mi izvedite, // štono sam ih zarobio robljem*
 (...). (Mažuranić 1845, *Smrt Smail-age Čengića*, HJR)
 b. *Kleta družbo, na toj stieni // kamenom se okamenil*
 (Šenoa 1882, *Izabrane pjesme*, HJR)

Takvi su primjeri uglavnom ograničeni na književni jezik devetnaestoga stoljeća. Marković (*ibid.* 235) i sâm primjećuje da su isto tako zamislivi spojevi koji nisu neobavijesni tipa *ispeći rakiju ljutom* ili *odgojiti sina poštenim*.

Drugi razlog niske frekvencije rezultativnog instrumentala Marković (*ibid.* 235–236) vidi u tome što dolazi na istom postglagolskom položaju na kojem dolazi i instrumental sredstva. S obzirom na to da je instrumental sredstva osjetno frekventniji u hrvatskome jeziku, može se pretpostaviti da će potiskivati rezultativni instrumental. To bi vrijedilo detaljnije istražiti.

Postoji još jedno obilježje rezultativne konstrukcije u hrvatskome jeziku koje je jak razlog niže frekvencije rezultativnog instrumentala, a to je činjenica da se konstrukcija u puno većoj mjeri oprimjeruje glagolom *pretvoriti* nego glagolom *učiniti* (v. tablicu 1). Da bismo pojasnili to gledište, prvo trebamo uvesti određenu terminologiju. Najvažniji termin je *kolostrukcijska snaga* (v. Stefanowitsch i Gries 2003: 215) pod kojom se misli na asocijativni odnos između nekog leksema, u ovom slučaju glagola, i ciljane konstrukcije. Što je kolostrukcijska snaga glagola veća, to je izglednije da će pri uporabi oprimjeriti argumentnu strukturu i pripadajuće značenje ciljane konstrukcije.

Kolostrukcijsku snagu glagola mjerimo preko omjera vjerojatnosti (Schmid i Küchenhoff 2013) i ΔP vrijednosti (Ellis 2006). Omjer vjerojatnosti mjeri vjerojatnost da će neki glagol prilikom uporabe oprimjeriti konstrukciju. Ako je vrijednost omjera niža od 1, zaključuje se da između glagola i konstrukcije nema asocijacije. Obrnuto pak što je vrijednost omjera viša, to je asocijativnost glagola i konstruk-

cije izraženija. ΔP vrijednost mjeri vjerojatnost ishoda kada je indicija prisutna nasuprot vjerojatnosti toga ishoda bez indicije. Ukoliko se pod indicijom pretpostavi neki glagol, ΔP vrijednost izražava mjeru u kojoj se određeni glagol može shvatiti kao indicija konstrukcije. Što je vrijednost indicije bliža 1, to pouzdanije naznačuje prisutnost konstrukcije. Obrnuto, što je vrijednost indicije bliža -1 , to nepouzdanije naznačuje prisutnost ciljane konstrukcije.¹³

U tablici 1 predstavljen je izračun kolostrukcijske snage osam glagola.¹⁴ Riječ je redom o glagolima za koje je tijekom preliminarne analize primijećeno da se u većoj ili manjoj mjeri integriraju s rezultativnom konstrukcijom. Svi pretpostavljaju radnju koja dovodi do promjene stanja ili pretvorbe referenta objekta. Pritom su glagoli *oblikovati*, *isklesati*, *odgojiti* i *izgraditi* u potpunosti samoznačni, a glagoli *napraviti* i *stvoriti* pripadaju hipersemantičkim glagolima (Nichols 1981: 95) koji su u procesu asimilacije s rezultativnom konstrukcijom, ali još uvijek posjeduju vlastiti leksički sadržaj, pa mogu doći i bez predikatnih komplemenata. Primjerice, rezultativ *slobodnima* ispustiv je iz rečenice (49a), no ispuštanje rezultativa *nasmiješanima* i *mračnijima* iz rečenice (49b) narušilo bi njezinu propozicijsku strukturu. Razlog je razlika u značenju glagola *stvoriti* u tima dvjema rečenicama. Tako u rečenici (49a) znači ‘učiniti da što postane’ (VRH 2015: 1483), dokle se u rečenici (49b) povezuje s pojmovnom strukturom ‘X uzrokuje da Y postane Z’.

- (49) a. *Bog nas je stvorio slobodnima* (...). (laudato.hr, hrWaC)
 b. *To zagađenje [duha] stvara naša lica manje nasmiješanima, stvara ih mračnijima* (...). (vecernji.hr, hrWaC)

Glagoli *učiniti* i *pretvoriti* suznačni su glagoli koji se razlikuju tek prema mjeri u kojoj su asimilirani s rezultativnom konstrukcijom. Glagol *učiniti* u značenju ‘napraviti kakvu radnju’ (VRH 2015: 1595), npr. *učiniti dobro djelo*, *učiniti uslugu* može se ostvariti i bez rezultativnih komplemenata, no glagol *pretvoriti* u značenju ‘učiniti da tko ili što dobije drugi oblik’ (VRH 2015: 1177) sustavno oprimjeruje značenje i argumentnu strukturu rezultativne konstrukcije. Ta se činjenica odražava u tablici 1. Glagol *pretvoriti* nalazi se na samome vrhu analizirane skupine glagola s kolostrukcijskom snagom većom od glagola *učiniti*. Tako omjer vjerojatnosti glagola *pretvoriti* za rezultativnu konstrukciju iznosi čak 13,51 nasuprot glagolu *učiniti* koji se nalazi na drugom mjestu u skali, a čiji omjer vjerojatnosti iznosi tek 2,02.

Glagoli	$C \wedge \neg C$	C	OV	ΔP
pretvoriti	10944	10944	13,51	0,44
učiniti	40101	8024	2,02	0,07
oblikovati	2905	160	0,5	-0,05

13 Detaljniji opis postupka izračuna kolostrukcijske snage leksema radu bi oduzeo previše prostora. Čitatelja stoga upućujemo na radove Stefanowitscha i Griesa (2003) te Schmidu i Küchenhoffa (2013).

14 Korpusna građa za izračun kolostrukcijske snage glagolâ preuzeta je iz *forum.hr* potkorpusa *hrWaC* korpusa.

isklesati	193	10	0,46	-0,06
odgojiti	4675	240	0,36	-0,06
napraviti	173614	8600	0,18	-0,16
izgraditi	10437	204	0,15	-0,09
stvoriti	33164	550	0,08	-0,09

Tablica 1. Skala kolostrukcijske snage glagola za rezultativnu konstrukciju¹⁵

Glagoli *pretvoriti* i *učiniti* jedini u skupini imaju pozitivnu ΔP vrijednost. S obzirom na to da je njihov omjer vjerojatnosti za rezultativnu konstrukciju osjetno viši od ostalih glagola u skupini, izvodimo da su egzemplari rezultativne konstrukcije. Kada je kolostrukcijska snaga glagola dovoljno visoka da sustavno elaborira ili opriprmeruje specifičnu konstrukciju, naziva se *egzemplalom* (v. Ross i Makin 1999: 205). Karakteristično je obilježje egzemplara u tome što analogijom motiviraju inovativnu integraciju konstrukcije s glagolima koji inače ne dolaze s rezultativnim sekundarnim predikatima. Uzmimo za primjer donju rečenicu (50) s glagolom *omogućiti*. Sintagma *učiniti sretnijim* u *hrWaC* korpusu ostvaruje se 68 puta, dok se sintagma *učiniti ugodnijim* pojavljuje čak 181 put. Odatle se može pretpostaviti da integracija glagola *omogućiti* s rezultativnom konstrukcijom nastaje analogijom prema glagolu *učiniti*.

(50) (...) *da svoj djeci hospitaliziranoj na Odjelima Klinike za Pedijatriju omogućće boravak sretnijim i ugodnijim.* (vzzz.hr, hrWaC)

Utjecaj glagola egzemplara najbolje se vidi na primjerima hipersemantičkih glagola. Tako glagol *stvoriti* u rečenici (51a) gubi značenje 'učiniti da što postane' (VRH 2015: 1483). Da je doista tako, vidimo po ispuštanju rezultativa *vidljivijima* (51b). Kada se odstrani, proizlazi da puderi uzrokuju nastajanje nesavršenosti kože, što je u neskladu s izvornim značenjem iskaza.

(51) a. *Često se događa da puderi u tekućem obliku stvaraju nesavršenosti kože vidljivijima (...).* (maxfactor.com.hr, hrWaC)
b. *?Često se događa da puderi u tekućem obliku stvaraju nesavršenosti kože.*

Ako egzemplare shvatimo kao okidače integracije glagolâ s rezultativnom konstrukcijom, onda se u tablici 1 uočava važan čimbenik sputavanja frekvencije rezultativnoga instrumentala. Radi se o glagolu *pretvoriti*. Glagol *pretvoriti* nikada ne uzima komplemente u instrumentalu. Rezultativi se s njime ostvaruju *isključivo* u obliku sintagme s prijedlogom *u* i akuzativom. S glagolom *učiniti* vrijedi suprotno. Dolazi *isključivo* s rezultativnim instrumentalom. Budući da je kolostrukcijska snaga glagola *pretvoriti* veća od snage glagola *učiniti*, očekivali bismo da će biti učinkovi-

15 Simbol *C* odnosi se na ciljanu konstrukciju, a $-C$ na sve konstrukcije osim ciljane konstrukcije. Formula $C \wedge -C$ podrazumijeva sumu svih konstrukcija u kojima se neki glagol ostvaruje. *OV* je omjer vjerojatnosti.

tiji u preslikavanju značenja i strukture rezultativne konstrukcije na druge glagole. To i jest slučaj. Glavnina primjera integracije s rezultativnom konstrukcijom među glagolima u tablici 1 ostvarena je analogijom prema glagolu *pretvoriti*, usp. (52a–d).

- (52) a. *Djeci su potrebne granice, a veliku ulogu pritom igra društvo čija je zadaća odgojiti ga u odgovornog pojedinca.* (skole.hr, hrWaC)
 b. (...) *nema toga trenera koji bi me isklesao u igrača.* (tportal.hr, hrWaC)
 c. *Mi oblikujemo informacije u stvari.* (forum.hr, hrWaC)
 d. *U 44 godine dogodilo se puno događaja koji su je izgradili u osobu kakva je sada.* (filaks.hr, hrWaC)

U gornjim primjerima glagole *odgojiti*, *isklesati*, *oblikovati* i *izgraditi* moguće je zamijeniti glagolom *pretvoriti*. Osnovno značenje i argumentna struktura rečenica pri takvoj bi zamjeni ostali u cijelosti očuvani. Još je važnije da među primjerima rezultativa nastalima analogijom prema glagolu *pretvoriti* nalazimo i primjere jakih rezultativa, usp. (53). Glagol *promigoljiti se* sa značenjem ‘proći migoljeći’ ili ‘provući se migoljeći’ (VRH 2015: 1223) ne pripada glagolima promjene stanja ili pretvorbe, a opet u rečenici (53) sinoniman je s glagolom *pretvoriti se*.

- (53) *Shvatila sam to kada se žlica između mojih prstiju promigoljila u glistu.*
 (blog.hr, hrWaC)

Među primjerima integracije motiviranima glagolom *pretvoriti (se)* nalazimo i slučajeve u kojima bi alternaciju s instrumentalom otežavala dvoznačnost instrumentala koji bi uslijedila iz alternacije, usp. (54a–b).

- (54) a. (...) *preciznost kojom je delirij stilizirao u umjetničko djelo.*
 (blog.hr, hrWaC)
 b. ?*Preciznost kojom je delirij stilizirao umjetničkim djelom.*

U rečenici (54b) nije baš jasno je li agens stilizirao vlastiti delirij koristeći se umjetničkim djelom ili je stilizacijom vlastiti delirij pretvorio u umjetničko djelo. Takvi primjeri govore u prilog Markovićevoj (2009) pretpostavci da instrumental sredstva potiskuje onaj rezultativni. Kada se potom uzme u obzir da glagol *pretvoriti* s prijedložnim rezultativima prevladava nad glagolom *učiniti* i njegovim komplementima u instrumentalu, otkriva se scenarij u kojemu je uporaba rezultativnog instrumentala sputana dvama jakim čimbenicima.

U pogl. 2.2. objasnili smo da u hrvatskome jeziku nema primjera jakih rezultativa ili su vrlo rijetki, usp. (28a) *špricati crnim*.¹⁶ Zaključak se odnosi prije svega na pridjeve i imenice u instrumentalu. Primjeri jakih rezultativa u vidu prijedložnih sintagmi postoje. Budući da se u ovome radu bavimo rezultativima u instrumentalu, kada govorimo o inovativnoj integraciji glagola i konstrukcije, mislimo prije svega na slučajeve u kojima se samoznačnom glagolu koji svojim leksičkim sadrža-

16 Glagol *špricati* sa značenjem ‘prskati raspršenom tekućinom’ (VRH 2015: 1526) nije kauzativan niti označava promjenu stanja referenta objekta.

jem podrazumijeva neki oblik promjene stanja ili pretvorbe referenta objekta do daje rezultativ koji će precizirati krajnju točku takve radnje. Takva adjunkcija daje slabe rezultative, npr. *naslikati* <koga/što> nasuprot *naslikati* <koga/što> *lijepim/ženstvenim/čudesnim/putenim*. O slabim rezultativima govorimo kada mislimo na primjere rezultativnih sekundarnih predikata.

U tablici 1 glagoli *oblikovati*, *isklesati*, *odgojiti* i *izgraditi* imaju potencijal proizvoditi slabe rezultative. Njihovu integraciju s rezultativnom konstrukcijom opisujemo prema modelu koji je predložila Goldberg (1995). Model se temelji na distinkciji argumentnih i sudioničkih uloga (Goldberg *ibid.* 43). Argumentne uloge prema sudioničkim se ulogama odnose kao nadređeni pojmovi, a Goldberg ih povezuje s Fillmoreovim (1968) padežnim ulogama. Sudioničke uloge puno su konkretnije od argumentnih uloga, a svode se na članove i aktere specifične glagolske radnje. Primjerice glagol *nositi* dolazi sa sudioničkim ulogama nosača i nošenoga, dočim glagol *trčati* podrazumijeva sudioničku ulogu trkača. Dva glagola dijele argumentnu ulogu agensa. Nosač podjednako kao i trkač provodi voljnu radnju motiviranu specifičnom namjerom.

Rezultativna konstrukcija u značenju ‘X uzrokuje da Y postane Z’ na sintaktičkoj razini obuhvaća subjekt, glagolski predikat, direktni objekt i sekundarni predikat te se oprimjeruje s trima argumentnim ulogama: agensom, pacijensom i rezultativom. Integracija s glagolom kod slabih rezultativa podrazumijeva da će konstrukcija glagolu dodati konstrukcijski poddogađaj koji označava promjenu stanja ili pretvorbu referenta – poddogađaj postajanja (Rothstein 2001: 140). To se precizira u prikazu 1 na primjeru glagola *pečí* (v. 32a) koji ponavljamo niže (55).

(55) *Mogu prestati pušiti jer to ovisi samo o meni, mogu šetati šumom umjesto avenijom i pečí hamburgere blago krvavima.* (forum.hr, hrWaC)

Sem.	prouzročiti-postati	< agens	pacijens	rezultativ >
				⋮
R: sredstvo	pečí	< kuhar	pečeno	>
	↓	↓	↓	↓
Sin.	V	subj.	obj.	pred.

Prikaz 1. Integracija glagola *pečí* (60) s rezultativnom konstrukcijom

Prikaz je uređen tako da se prvo iznose informacije o semantičkom okviru konstrukcije koji se svodi na pojmovnu strukturu i pripadne argumentne uloge. Odmah podno toga opisuje se semantički okvir glagola kojim se ujedno precizira njegova relacija s ciljanom konstrukcijom. Vidimo da glagol *peći* u semantičkom okviru obuhvaća dvije sudioničke uloge: ulogu kuhara i onoga što kuhar peče. Prazno mjesto treće sudioničke uloge isprekidanom linijom povezano je s argumentnom ulogom rezultativa. Isprekidana linija označava da se radi o argumentu koji uvodi konstrukcija. Relacija glagola s konstrukcijom takva je da se radnja glagola predočava kao sredstvo ostvarenja konstrukcijskog poddogađaja postajanja, usp. *peći hamburgere blago krvavima = pečenjem hamburgere činiti blago krvavima*. Na najdonjem dijelu prikaza nalazi se sintaktička struktura koja pokazuje da rezultativna konstrukcija posredstvom poddogađaja postajanja uvodi rezultativni sekundarni predikat koji se s glagolom – sudeći prema praznom mjestu u njegovom semantičkom okviru – nalazi u odnosu adjunkcije. Da je glagol asimiliran s konstrukcijom, njegov semantički okvir bio bi identičan s njezinom argumentnom strukturom te bi s rezultativnim predikatnim komplementom činio složeni predikat.

Rijetkost jakih rezultativa u hrvatskome jeziku pripisali smo neproduktivnosti konstrukcije s rezultativnim instrumentalom. Pretpostavljamo pritom da produktivnost ovisi o broju glagola koji se s konstrukcijom nalaze u asocijativnom odnosu. Ako u obzir uzmemo samo rezultativni instrumental, konstrukcija u hrvatskome jeziku počiva na tek nekolicini glagola. To je svakako dovoljno da konzervira rezultativni instrumental, kao i da omogući povremena preslikavanja konstrukcije na glagole bliska značenja. Preostaje vidjeti kako će se predmet ubuduće razvijati.

4. Zaključak

Ukoliko su pridjevi s funkcijom sekundarnih predikata u primjerima jakih rezultativa uvjet priznavanja prisutnosti rezultativne konstrukcije u jeziku, onda rezultativne konstrukcije u hrvatskome jeziku nema ili je tek marginalna, nasumična pojava. Ako se, međutim, prihvati da slabi rezultativi predstavljaju temelj konstrukcije koja se posredstvom egzemplara i glagolskih klasa s kojima se nalazi u asocijativnom odnosu održava i preslikava na druge glagole, onda rezultativna konstrukcija u hrvatskome jeziku nesumnjivo postoji. U tom je smislu Markovićev (2009) rad od presudne važnosti za njezino prepoznavanje. Resultativni instrumental činjenica je hrvatskoga jezika, a posredstvom njega imenice i pridjevi u funkciji rezultativa.

Ovim radom nastojalo se ispraviti i dopuniti Markovićeve (2009) zaključke, a potom onda i ponuditi uvide koji će proširiti razumijevanje hrvatske varijante rezultativne konstrukcije. Preispitali smo tri polazišne pretpostavke. Povezavši model glagola egzemplara s metodom kolostrukcijske analize potvrdili smo pretpostavku da su glagoli najveće kolostrukcijske snage okidači inovativnog preslikavanja rezultativne konstrukcije na druge glagole. Vidjeli smo da ta pretpostavka

počiva na razumijevanju da predikatni instrumental na podjednak način može obilježiti adjunkte i komplemente.

Preispitujući drugu hipotezu demonstrirali smo da su rezultativni sekundarni predikati u hrvatskome jeziku vidski neutralni. Kontra gledištima koja brane Horrocks i Stavrou (2003) te Strigin (2004) pokazali smo da glagolski vid ne kolidira s iskazivanjem rezultativnosti. U pogl. 2.2. također smo doveli u pitanje i druge teorije koje niječu postojanje rezultativa u slavenskim jezicima. Vrijedilo bi preispitati u kojoj je mjeri rezultativni instrumental zastupljen u njima, osobito u ruskoj u kojemu je predikatni instrumental inače vrlo čest.

Istražujući treću hipotezu pokazali smo da je hrvatska varijanta rezultativne konstrukcije posebna po dvama obilježjima. Pridjevi koji u hrvatskome jeziku dolaze u funkciji rezultativa najčešće oprimjeruju predikate individualne razine. Nasuprot pridjevima u engleskoj varijanti rezultativne konstrukcije hrvatski pridjevi ne samo da se mogu stupnjevati, već se nerijetko i obilježavaju komparativom. Posebnost je još hrvatske varijante konstrukcije da se pridjevima uglavnom označavaju inkrementalne promjene stanja ili obilježja referenata.

Literatura

- Bailyn, John F. i Edward J. Rubin (1991). The Unification of Instrumental Case Assignment in Russian. *Cornell Working Papers in Linguistics* 9: 99–126
- Bailyn, John F. (2002). Overt predicators. *Journal of Slavic Linguistics* 10: 23–52
- Boas, Hans (2003). *A Constructional Approach to Resultatives*. Stanford: CSLI Publications.
- Borik, Olga (2002). *Aspect and Reference Time*. Utrecht: Landelijke Onderzoekschool Taalwetenschap, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199291298.001.0001>
- Butt, Miriam (2010). The light verb jungle: still hacking away. Mengistu Amberber, Brett Baker i Mark Harvey, ur. *Complex Predicates. Cross-linguistic Perspectives on Event Structure*. Cambridge: Cambridge University Press, 48–78, <https://doi.org/10.1017/CBO9780511712234>
- Carlson, Gregory (1977). *Reference to kinds in English*. Doktorska disertacija. Amherst: Sveučilište u Massachusettsu.
- Carrier, Jill i Janet Randall (1992). The Argument Structure and Syntactic Structure of Resultatives. *Linguistic Inquiry* 23: 173–234
- Carrier, Jill i Janet Randall (1993). Lexical Mapping. Eric Reuland i Werner Abraham, ur. *Knowledge and Language, Vol. II, Lexical and Conceptual Structure*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 119–142
- Ellis, Nick C. (2006). Language Acquisition as Rational Contingency Learning. *Applied Linguistics* 27: 1–24, <https://doi.org/10.1093/applin/ami038>
- Fillmore, Charles (1968). The case for case. Emmon Werner Bach i Robert Thomas Harms, ur. *Universals in Linguistic Theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1–88
- Gardiner, Sunray Cythna (1984). *Old Church Slavonic: an elementary grammar*. Cambridge: Cambridge University Press

- Goldberg, Adele E. (1995). *Constructions, A Construction Grammar Approach to Argument Structure*. Chicago: The University of Chicago Press
- Goldberg, Adele E. i Ray Jackendoff (2004). The English Resultative as a Family of Constructions. *Language* 80: 532–568, <https://doi.org/10.1353/lan.2004.0129>
- Haider, Hubert (2016). On predicting resultative adjective constructions. Salzburg: University of Salzburg, <https://www.researchgate.net/publication/305342492>, preuzeto 13. 08. 2020, <https://doi.org/10.13140/rg.2.1.2243.4804>
- Himmelmann, Nikolaus P. i Eva F. Schultze–Berndt (2004). Depictive secondary predicates in crosslinguistic perspective. *Linguistic Typology* 8: 59–131, <https://doi.org/10.1515/lity.2004.004>
- Horrocks, Geoffrey i Melita Stavrou (2003). Actions and their Results in Greek and English: The Complementarity of Morphologically Encoded (Viewpoint) Aspect and Syntactic Resultative Predication. *Journal of Semantics* 20: 297–327, <https://doi.org/10.1093/jos/20.3.297>
- Ivić, Milka (1954). *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj: (sintaksičko semantička studija)*. Beograd: Naučna knjiga
- Iwata, Seizi (2020). *English Resultatives. A force–recipient account*. Amsterdam: John Benjamins, <https://doi.org/10.1075/cal.26>
- Jackendoff, Ray (1997). Twistin' the Night Away. *Language* 73: 534–559, <https://doi.org/10.2307/415883>
- Jojić, Ljiljana, Nada Vajs Vinja, Vesna Zečević, Anuška Nakić, Jelena Cvitanušić Tvico, Ranka Đurđević, Igor Marko Gligorić, Aida Korajac, Ines Korajac, Ivana Krajačić, Katja Peruško, Nika Štriga, Dijana Vlatković (2015). *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga
- Krsnik, Davor (2021). *Složeni i sekundarni predikati u hrvatskome jeziku na primjeru konstrukcija s predikatnim instrumentalom te s riječju kao*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Levin, Beth (1993). *English Verb Classes and Alternations. A Preliminary Investigation*. Chicago: The University of Chicago Press
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (1995). *Unaccusativity At the Syntax–Lexical Semantics Interface*. Cambridge: The MIT Press
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (1999). Two Structures for Compositionally Derived Events. Tanya Matthews i Devon Strolovitch, ur. *Semantics and Linguistic Theory (SALT) IX*. Ithaca: Cornell University, 199–223
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (2001). An Event Structure Account of English Resultatives. *Language* 77: 766–797, <https://doi.org/10.1353/lan.2001.0221>
- Marković, Ivan (2009). Rezultativni sekundarni predikat u hrvatskome. *Suvremena lingvistika* 68: 221–246
- Marković, Ivan (2012). *Uvod u jezičnu morfologiju*. Zagreb: Disput
- McNally, Louise (1993). Adjunct Predicates and the Individual/Stage Distinction. Eric Duncan, Donka Farkas i Philip Spaelti, ur. *The Proceedings of the Twelfth West Coast Conference on Formal Linguistics*. Stanford: CSLI Publications, 561–576

- Milić Novak, Jasna (2010). Što je što u aspektologiji. *Lahor: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* 10: 125–143
- Mrázek, Roman (1962). K predikativnomu instrumentalu v nynejšich slovanskych jazycich. *Philologica* 3: 347–352
- Napoli, Donna Jo (1992). Secondary resultative predicates in Italian. *Journal of Linguistics* 28: 53–90, <https://doi.org/10.1017/S0022226700014997>
- Nichols, Johanna (1981). *Predicate Nominals: A Partial Surface Syntax of Russian*. Berkeley: University of California Press
- Peti, Mirko (1979). *Predikatni proširak*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo
- Rapoport, Tova R. (1990). Secondary Predication and the Lexical Representation of Verbs. *Machine Translation* 5: 31–55, <https://doi.org/10.1007/BF00310041>
- Ross, Brian H. i Valerie S. Makin (1999). Prototype versus Exemplar Models in Cognition. Robert J. Sternberg, ur. *The Nature of Cognition*. 205–241. Cambridge: MIT, <https://doi.org/10.7551/mitpress/4877.001.0001>
- Rothstein, Susan (1983). *The syntactic forms of predication*. Doktorska disertacija. Massachusetts Institute of Technology
- Rothstein, Susan (2001). What are Incremental Themes?. Jäger, Gerhard, Anatoli Strigin, Chris Wilder i Niina **Zhang**, ur. *Papers on Predicative Constructions*, ZAS Papers in Linguistics 22: 139–157
- Schmid, Hans–Jörg i Helmut Küchenhoff (2013). Collostructional analysis and other ways of measuring lexicogrammatical attraction: Theoretical premises, practical problems and cognitive underpinnings. *Cognitive Linguistics* 24: 531–577, <https://doi.org/10.1515/cog-2013-0018>
- Silić, Josip i Ivo Pranjković (2005). *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga
- Simpson, Jane (1983). Resultatives. Levin, Lori, Malka Rappaport i Annie Zaenen, ur. *Papers in Lexical–functional Grammar*, Bloomington: Indiana University Linguistics Club, 143–157
- Sinclair, John (1995). *Collins COBUILD English dictionary*. London: Harper Collins.
- Snyder, William (2001). On the Nature of Syntactic Variation: Evidence from Complex Predicates and Complex Word–Formation. *Language* 77: 324–342, <https://doi.org/10.1353/lan.2001.0108>
- Stefanowitsch, Anatol i Stefan Gries (2003). Collostructions: Investigating the interaction of words and constructions. *International Journal of Corpus Linguistics* 8: 209–243, <https://doi.org/10.1075/ijcl.8.2.03ste>
- Strigin, Anatoli (2004). Blocking resultative secondary predication in Russian. *ZAS Papers in Linguistics* 36: 1–84, <https://doi.org/10.21248/zaspil.36.2004.242>
- Šarić, Ljiljana (2008). Some remarks on resultative constructions in Croatian. *Croatica et Slavica Iadertina* 4: 23–33
- Takami, Ken–ichi (1998). Unaccusativity and the resultative constructions in English and Japanese. Tokyo: Tokyo Metropolitan University, <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.121.4208&rep=rep1&type=pdf>, preuzeto 21. 09. 2020.

- Tenny, Carol L. (1989). The Aspectual Interface Hypothesis. *Lexicon Project Working Paper* 31: 1–27
- Vendler, Zeno (1967). *Linguistics in Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press, <https://doi.org/10.7591/9781501743726>
- Vukojević, Luka (2008). *Izražavanje posljedičnih odnosa u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- Washio, Ryuichi (1997). Resultatives, Compositionality and Language Variation. *Journal of East Asian Linguistics* 6: 1–49, <https://doi.org/10.1023/A:1008257704110>
- Weber Tkalčević, Adolfo (1859/2005). *Skladnja ilirskoga jezika za niže gimnazije*. Zagreb: Preisak Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- Wechsler, Stephen (2005). Resultatives Under the ‘Event–Argument Homomorphism’ Model of Telicity. Nomi Erteschik–Shir i Tova Rapoport, ur. *The Syntax of Aspect. Deriving Thematic and Aspectual Interpretation*. Oxford: Oxford University Press. 255–273
- Williams, Edwin (1980). Predication. *Linguistic Inquiry* 11: 203–23
- Winkler, Susanne (1997). *Focus and Secondary Predication*. Berlin: Mouton de Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783110815214>
- Zett–Teschke, Gerlinde (1977). *Der Instrumental des Vergleichs in der russischen Dichtung*. Beč: Böhlau

Resultative construction with predicate instrumental case in Croatian

The paper describes the construction in which resultative secondary predicates are marked with instrumental case. Three hypotheses are being evaluated. The first hypothesis states that the resultative instrumental case is a semantic category of the predicate instrumental that is syntactically divided into complement and adjunct types. It is shown that complex predicates derived from lexical causatives and their resultative predicate complements function as triggers of analogical mapping of the resultative construction on lexically full verbs, thereby creating examples of adjunct resultatives marked by the predicate instrumental. The second hypothesis explains that resultative secondary predication in Croatian is aspectually neutral. This hypothesis confronts the viewpoint that grammaticalized aspect suppresses resultativity on a syntactical level. The third hypothesis explains that at least two features derive from the aspectual neutrality of resultatives in Croatian that make this variant of resultative construction typologically distinctive – prominent gradeability of adjectives that take on the resultative function and the incrementality of the change of state process undergone by the patient. These three hypotheses are tested by collocation analysis and by a model of integration of verbs with constructions proposed by Goldberg (1995).

Ključne riječi: rezultativni sekundarni predikat, kolostrukcijska snaga, jaki i slabi rezultativi, predikatni instrumental, rezultativna konstrukcija, hrvatski jezik

Keywords: resultative secondary predicate, collocation analysis, strong and weak resultatives, predicate instrumental, resultative construction, Croatian